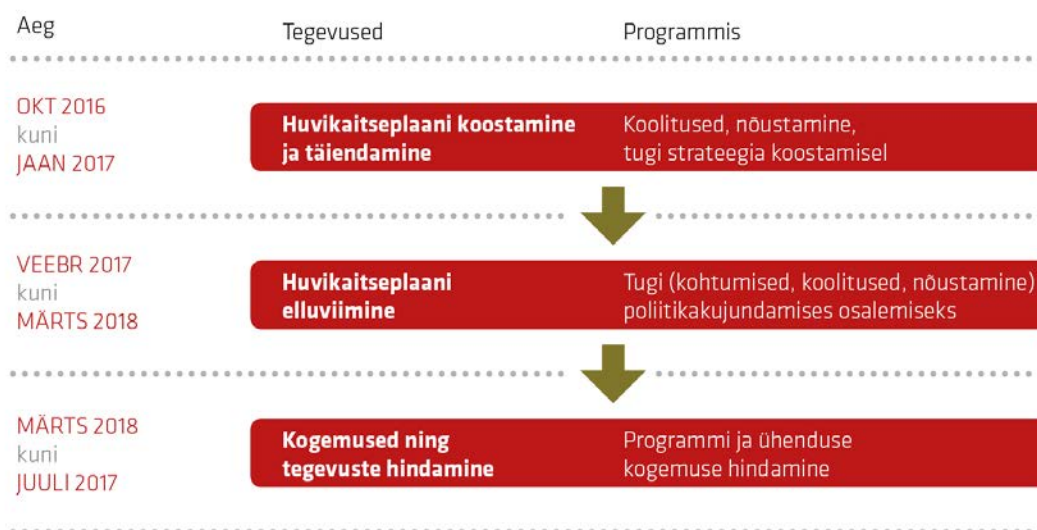

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Programmi eesmärk ja sisu

Huvikaitse arenguprogrammiga pakkusid Vabaühenduste Liit ning Poliitikauuringute Keskus Praxis perioodil september 2016 - mai 2018 vabaühendustele koolitusi ja mentorlust, et tõsta vabaühendustes töötavate inimeste teadmisi huvikaitsega seonduvatel teemadel. Programmi jooksul aidati ühendustel kokku panna huvikaitseplaane ning toetati nende elluviimist. Programmi viimase poole aasta jooksul (märts - juuli 2018) koostati plaanide elluviimise protsesse hinnates juhtumianalüüsid ja analüüsiti vabaühenduste omandatud kogemust.

25 huvikaitsega tegelevat
vabaühendust

“Huvikaitaselabor” algatati teadmisega, et vabaühenduste osalemist poliitikakujundamises takistavad mitmed asjaolud, sh. näiteks:

- poliitikakujundamisega tegelevad vabaühendustes väga väikesed meeskonnad ning organisatsioonid vajavad huvikaitseprotsesside planeerimisel ja läbiviimisel asjatundjate nõu ja tuge. Ekspertiisi püsivalt meeskonnas hoidmiseks ei ole neil enamasti ressursi;
- lisaks oskustele ja teadmistele, mis poliitikaprotsessis tulemuslikku osalemist toetavad, on vabaühenduste huvikaitse suutlikkuse tõstmiseks vaja tegeleda organisatsioonide sisemise töökorraldusega, eelkõige liikmete ja sihtrühmade kaasamise ja avatusega;
- tugevdada on vaja vabaühenduste püsivaid koostöösuhteid poliitikakujundamise eest vastutavate avaliku sektori asutustega, et vastastikku tuntaks ära koostööst saadav kasu ning lepitaks kokku, kuidas see poliitikakujundamise kvaliteedi parandamise huvides tööle panna.

Arenguprogrammi **üldisem eesmärk** oli pakkuda 18 kuu jooksul 25 vabaühendusele terviklikku tugiprogrammi, mille raames saavad osalejad pidevat tuge – teadmisi, oskusi, nõustamist ja mentorlust – et teha läbi üks hoolikalt kavandatud ja strateegiliselt läbimõeldud huvikaitseprotsess, ning seeläbi toetada nende võimekust esindada tulemuslikult oma sihtrühmade ja liikmete seisukohti ning olla avalikule võimule professionaalseks partneriks poliitikakujundamises.

Konkreetsemad eesmärgid:

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

- anda vabaühendustele praktilisi oskusi ja teadmisi, mis aitavad poliitikakujundamises osalemise kvaliteeti parandada;
- pakkuda huvikaitseprotsesside eestvedajatele tuge huvikaitsestrateegiate kujundamisel ning nende põhjal kokkulepitud tegevusplaanide elluviimisel;
- aidata organisatsioonidel hinnata ja parandada püsivaid koostöövõrgustikke ning organisatsioonide sisemisi tööprotsesse; kavandada arendustegevusi, et tagada huvikaitse suutlikkuse paranemine;
- kirjeldada ja levitada häid näiteid ning tulemuslikke vabaühenduste sekkumismudeleid seisukohtade esindamisel;
- selgitada välja süsteemsemad tõrked kaasamispraktikates, mis tõhusat huvikaitsetööd takistavad.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Vabaühenduste arenguprogramm viidi läbi Riigikantselei tellimusel ja seda rahastati ühtekuuluvuspoliitika fondide 2014-2020 rakenduskava prioriteetse suuna 12 „Haldusvõimekus“ meetmest 12.2 „Poliitikakujundamise kvaliteedi arendamine“.

Aruanne sisaldab:

- 1) Programmi tulemuste koondkirjeldus 2018
- 2) Vahtulemuste kirjeldus (märts 2017 – detsember 2017)
- 3) Vahtulemuste kirjeldus (august 2016 – veebruar 2017)
- 4) Juhtumi analüüsid

Vabaühenduste arenguprogramm "Huvikaitaselabor" kokkuvõtlik aruanne

Tulemuste koondkirjeldus 2018

Programmi tulemusena:

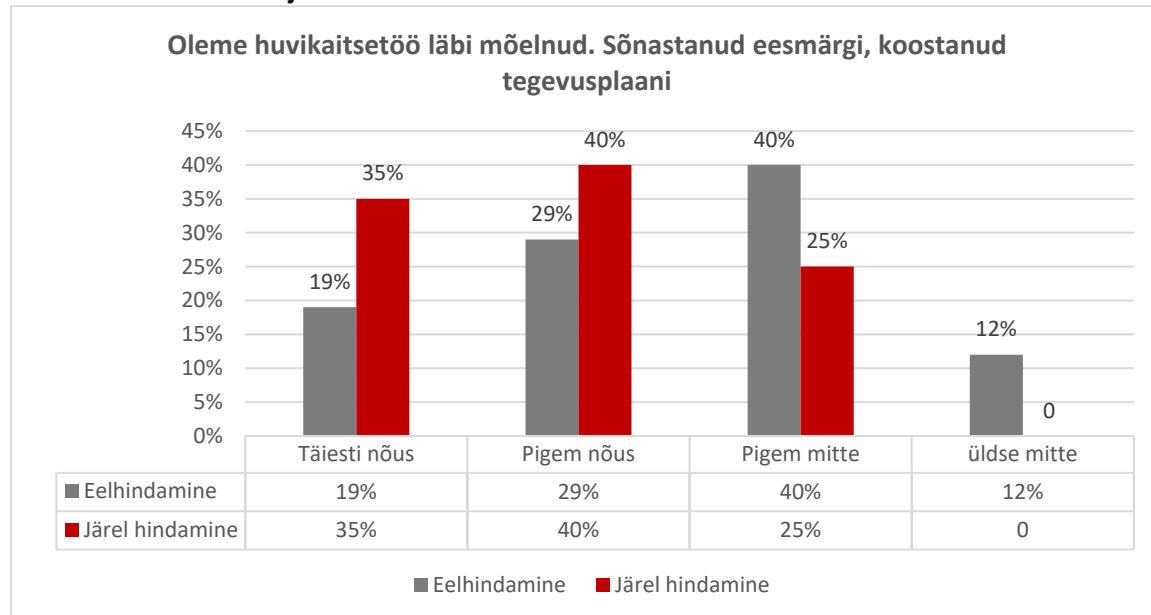
- on 25 vabakonna eesvedaja teinud läbi ühe huvikaitseprotsessi, mille kogemusele tuginedes osalevad nad edaspidigi läbimõeldumalt ja aktiivsemalt poliitikakujundamises;
- vabaühendustes olevad teadmised, oskused ja võimekus poliitikakujundamises osalemiseks on paranenud ning alus on pandud järjepidevaks huvikaitse alaseks koostööks huvikaitse võrgustiku näol.

Programmi raames said osalejad koolitusi järgnevatel teemadel: argumenteerimine, protsessi juhtimine, kaasamine, kommunikatsioon ja avalikud suhted, organisatsiooni arendamine, koostöövormide teemaline treening, mitmeid meistriklasse kus kogunud huvikaitsejad ekspertidena esinesid, visualiseerimise teemaline treening, grupicoaching ja veel palju muid.

Programmi raames viidi ka osalejate seas läbi eel ja järel hindamine. Osad vastavad tulemused on toodud all. Arvesse tuleb aga võtta, et ühendustes toimus meeskonnas vahetusi ja inimesed, kes täitsid eel ja järel hindamise küsimustikud ei olnud paljudel juhtudel samad. Järel hindamisel oli küsimustiku täitjaid 20.

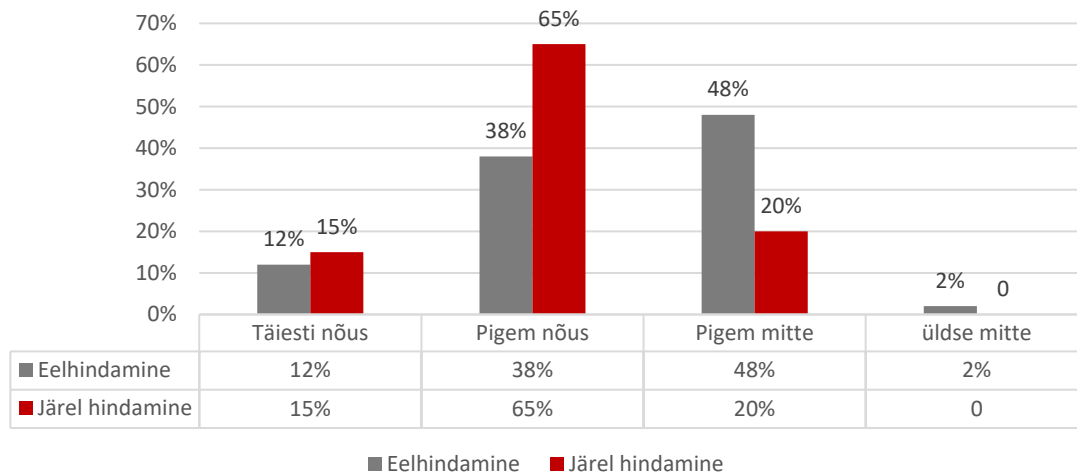
Programmis osalenud ühendused on väga erineva kogemuse ja võimekusega. Seetõttu kulgesid huvikaitsetegevuste elluviimine erineva tempoga. Põhjalikuma ülevaate sellest, kuidas ühel või teisel ühendusel huvikaitstes seatud eesmärkide saavutamine läks, saab ka juhtumianalüüsides.

Tulemused ühenduste jaoks:

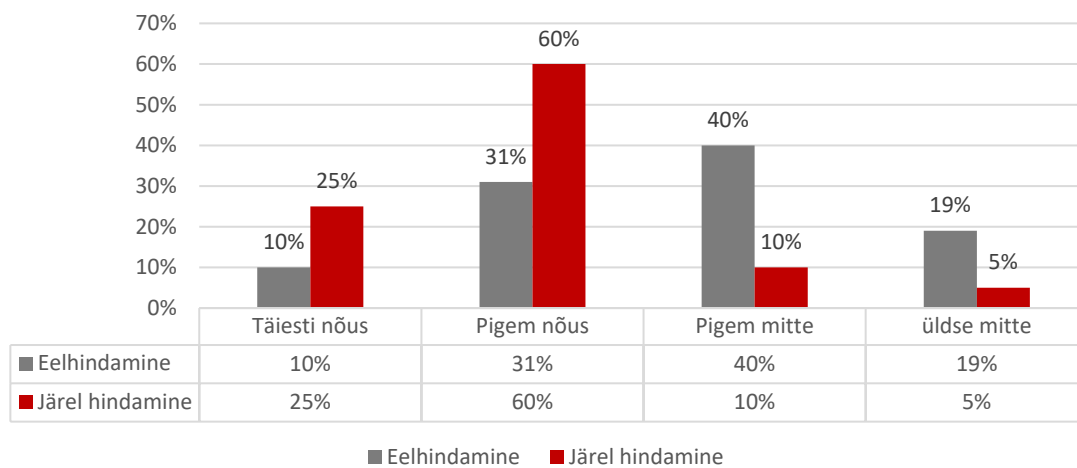

Vabaühenduste arenguprogramm "Huvikaitselabor" kokkuvõtlik aruanne

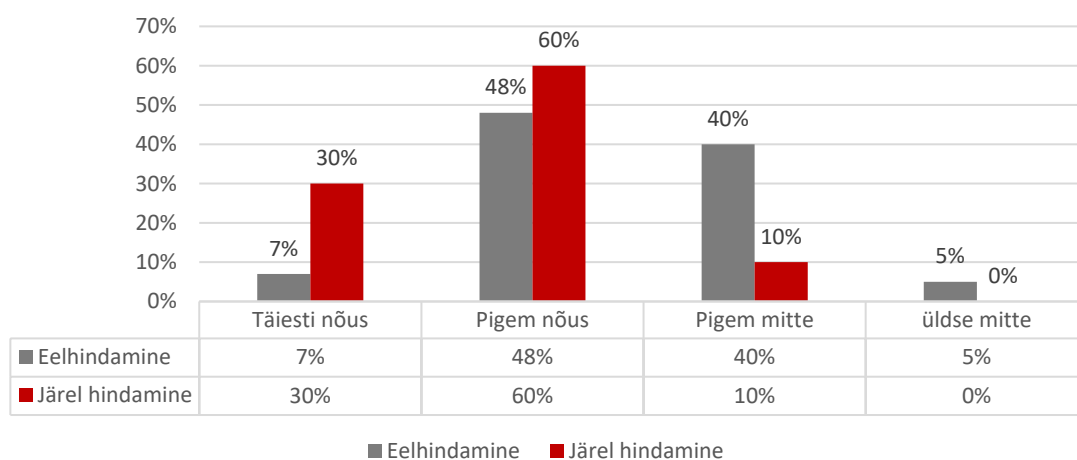
Teame kus, millal ja kuidas oma ettepanekud õigete inimesteni viia

Tunnete osalemisvõimalusi (EIS, osale.ee) ja kasutate neid

Oskame sõnumeid levitada ja kommunikatsiooni enda heaks tööle panna

Vabaühenduste arenguprogramm "Huvikaitaselabor" kokkuvõtlik aruanne

Raskused strateegia loomisel:

- raamistada probleem ning seada selle lahendamiseks sobiva ambitsioonikusega eesmärgid, realistlik ja samas piisavalt mõjus ulatus tegutsemiseks;
- luua koalitsioone ning kavandada koostöötegevusi, eriti selliseid, mis nõuavad uuena algatamist ning hiljem ka pikemaajalisemat koordineerimist;
- sõnastada sobivad indikaatorid oma tegevuse mõju hindamiseks, koos sobivate andmeallikatega;
- luua organisatsiooni sees toimiv meeskond, mis valitud teemaga pikema aja jooksul aktiivselt tegutseks. Sageli ei ole olemasolev piisav, et huvikaitse eesmäärke saavutada.

Poliitikakujundamises osalemise muudab vabaühendustele keerukaks ka see, et organisatsioonides on meeskonnad väikesed ning iga muutus haavab kohe ka tööjaotust ning suutlikkust. Enamasti ei ole huvikaitsetegevusteks vabaühendustel piisavalt vahendeid ning seetõttu kavandatakse tegevusi, mis on lihtsamat laadi või millega saab hakkama olemasoleva meeskonna ning vahenditega. Vabaühenduste kaadrivoolavus on suur ja sageli toob inimeste vahetumine kaasa muutuse prioriteetides või mõnel juhul ka tööseisaku.

Hinnang tulemuslikkusele

Projekti tagasiside osalejatelt oli väga positiivne. Osalejate eel ja järel analüüs näitas ka muutust pea kõikides valdkondades. Projektiga toetati arengut organisatsiooni põhitegevuses, millele on keeruline leida muul moel ka toetust. Juhtimis- ning huvikaitsevaldkonna koolitused ja nõustamised on enamikele organisatsioonidest üle jõu käivalt kallid, programm pakkus võrreldes tavapärase sekkumisviisidega ka märksa personaalsemat lähenemist ning isiklikku nõustamist. Labori raames pakkusime organisatsioonidele pikaajalist tuge ning formaati, mille keskmes oli katsetamine, omavaheline suhtlemine ja selle abil kogemuste vahetamine. Labori lähenemine näitas positiivseid tulemusi. Mõju suurendamiseks oleks sama lähenemise puhul vaja vähem ühendusi korraga kaasata, keskendudes pigem vähestele aga nende puhul just kvaliteedile.

Kogemuste talletamine

Huvikaitaselabori raames saadud kogemuste talletamiseks ja jagamiseks need kaardistati ning seejärel neid ka analüüsiti. Iga ühenduse kohta koostati **A4 mahus juhtumianalüüs**, kus on lühidalt välja toodud, millist huvikaitse eesmärki ühendus saavutada soovis ning milliseid vahendeid selleks kasutas ja kui kaugemale jõudis. Juhtumianalüüsid on toodud aruandes allpool.

Lisaks tehti individuaalsete juhtumianalüüside pinnalt ka **üldisem kokkuvõte**, kus on üldistavalt kirjeldatud, millised tegurid toetavad ja millised takistavad vabaühendusi tulemuslikult huvikaitset tegemast. Üldistus on projektijuhi kokkuvõtteks leitud siin:

<https://www.dropbox.com/s/g9dk5w09ysyaizd/Huvikaitse%20mured%20ja%20r%C3%B5%C3%B5mud%20-%20%C3%BCldanal%C3%BC%C3%BCs%20%281%29.docx?dl=0>.

Lisaks avaldasime ka labori kogemusi kajastava **artikli**. Artikkel avaldatakse Hea Kodaniku sügisnumbris. Artikli eesmärk oli jagada ka laboris õpitud ja saadud kogemusi ka teiste ühenduste ja laiemal avalikkusega. Artikkel on leitud siin: <https://heakodanik.ee/uudised/oppetunnid-huvikaitsest/>

Edasised tegevused

Huvikaitaselabori raames sai Vabaühenduste Liit väga hea ülevaate vabaühenduste murekohtadest ja puudustest huvikaitse tegevuste elluviimisel. Vabaühendused on eri võimekusega ja vajavad järjepidevat tuge ja nõustamist. Seetõttu jätkame vabaühenduste huvikaitse tegevuste toetamist konsultatsioonide vormis ka peale laborit. Lisaks jätkub vabaühenduste tugi ka huvikaitse võrgustiku näol. Huvikaitse võrgustiku esimene kohtumine toimub septembris 2018. Lisaks toimus ka augustis 2018 Hea Kodaniku klubi, mille peamine teema oli mõju analüüs ja koostöö akadeemikutega. Mõju mõtestamine on üks olulisi valdkondi huvikaitsetegevustes.

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Vahetulemuste kirjeldus (märts 2017 – detsember 2017)

Programmi tulemusena on plaanitud 2018. aasta veebruarikuu lõpuks järgmist:

- 1) vähemalt 25 vabakonna eestvedajat on teinud läbi ühe huvikaitseprotsessi, mille kogemusele tuginedes osalevad nad edaspidigi läbimõeldumalt ja aktiivsemalt poliitikakujundamises;
- 2) vabaühendustes olevad teadmised, oskused ja võimekus poliitikakujundamises osalemiseks on paranenud ning organisatsioonide juhtimisstruktuurid heaks huvikaitseks kohandatud.

Teise vahearuanne esitamise ajaks on lõpusirgel programmi II etapp, mille keskmes on huvikaitseplaanide elluviimine koolituste, heade praktikate jagamise ja mentorluse toel. Perioodil märts-detsember 2017, mida II vahearuanne kajastab, toimus koostöövormide teemaline treening, kaks meistriklassi, visualiseerimise teemaline treening, grupicoaching ja omavaheline kogemuste vahetamine – kõik tegevused lähtuvalt kokku lepitud tegevuskavast. Lisaks jätkus organisatsioonide personaalne nõustamine tegevuskavade elluviimisel. Programmi viimasesse aruandlusperioodi jääb nõustamine, organisatsiooni arengu hindamise teemaline koolitus ning meistriklass. Peamiseks tegevuseks viimases etapis on aga juhtumianalüüside koostamine, programmist üldistatud järelduste tegemine ja nende kommunikeerimine.

Täpsemalt toimusid perioodil märts-detsember 2017 järgmised tegevused ja kohtumised:

- 03.05.2017 – Visualiseerimise teemaline treening, mida viis läbi Joonmeedia ja kus osalejad õppisid, kuidas anda oma huvikaitsetegevusi ja –eesmärke edasi lihtsalt ja visuaalselt hoomatavalt, et olla partnerite ja ka laiema avalikkusega suheldes selgemad ja arusaadavamad. Koolituse pikkus 6h. Lisaks koolitusele toimus meistriklass, kus Teele Pehk Linnalaborist käis jagamas oma kogemusi huvikaitsega tegelemisel. Teele rääkis Kalaranna juhtumist ja sellest, kuidas kinnisvaraarendajate vastu kriitiliste sõnavõtudega esinemine päädis kohtusse kaebamisega. Koos grupiga mõeldi sellele, kui palju satub huvikaitsega tegeledes fookusesse teema asemel kellegi isik.
- 23.08.2017 – Koostöövormide teemaline treening 6,5h. Treeningut viisid läbi Rasmus Pedanik ja Marko Uiho MTÜ-st Sotsiaalse innovatsiooni labor. Treeningul räägiti sellest, mis on kollektiivne probleemilahendus ning koosloome. Praktiliste harjutuste käigus prooviti õpitud teadmisi kohe ka ellu rakendada. Lisaks toimus grupicoaching, mida viis läbi Anne Randväli Praxisest ja Marleen Pedjasaar EMSL-st ning mille jooksul mõtles terve grupp coachingu meetodikat järgides kaasa ühe laboris osaleva ühenduse probleemi võimalike lahenduste osas.
- 15.11.2017 – Meistriklass, kus Triin Sokk Terve Eesti SA-st jagas oma kogemusi “Joome poole vähem!” kampaaniaga ja tervisevaldkonnas huvikaitsega tegelemisel. Lisaks tegime osalejatega kokkuvõtteid seni tehtust ning analüüsisime, millised tegurid toetavad ja millised takistavad huvikaitsega tegelemist. Arutelu tulemused on heaks sisendiks ka juhtumianalüüside koostamisel.
- Individuaalsed nõustamised ja konsultatsioonid lähtuvalt ühenduste vajadustest

Kuna programmis osalevad ühendused on väga erineva kogemuse ja võimekusega, on ka huvikaitsetegevuste elluviimine kulgenud erineva tempoga. Põhjalikuma ülevaate sellest, kuidas ühel või teisel ühendusel huvikaitse seatud eesmärkide saavutamine läks, saab programmi lõppedes juhtumianalüüsides, kuid ülevaate sellest, millised eesmärgid seati ja kuidas nende saavutamise suunas liigutud on, annab ka järgnev tabel.

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Ühenduse nimi	Info ühenduse plaanide ja osalemise kohta huvikaitaselabori programmis
MTÜ Eesti Omastehooldus	Eesti Omastehoolduse teema on omastehooldajate ülemäärase hoolduskoormuse vähendamine. Esindaja on osalenud kõigil kohtumistel, saanud personaalset nõustamist ja liikunud plaani elluviimisega edasi. Huvikaitsega tegelemise kõrval läheb ühenduse tähelepanu teenuse osutamisele, kuna peetakse nõustamiskabinetti. Peamine tagasiside neile on olnud muuta tegevuskava veelgi detailsemaks. Takistavaks teguriks näib olevat väike personal – paljud tegevused on ühe inimese vastutusel. Plaani elluviimist on toetanud see, et teemat peetakse ka poliitilisel tasandil tähtsaks. Eesti Omastehoolduse esindaja on osalenud mitmetel aruteludel Riigikogus.
Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit (ELIL)	ELIL tegeleb teenindajate oskustega kohelda erivajadusega inimesi. Jaanuari alguses vahetus tegevjuht, misjärel täpsustus huvikaitseplaani teema. Uus juht on osalenud labori kohtumistel ja saanud personaalset nõustamist. Plaaniga on liigutud edasi, kuid tempot pärsib vähene inimeste hulk, kes teemaga tegelevad.
MTÜ Eesti Disainikeskus	Eesti Disainikeskus soovib lahendada madala disainiteadlikkusega seotud probleemistikku, mis pärsib Eesti teenuste ja toodetega loodava lisandväärtuse kasvamist. Ühendus on osalenud kohtumistel ja saanud personaalset nõustamist ning liikunud plaaniga edasi, viies enamuse kirja pandud tegevustest ellu. Plaani rakendamist toetab asjaolu, et tegevused on ka rahalistelt kaetud (osa ühe hanke tegevustest). Septembrist vahetus Disainikeskuse tegevjuht ning huvikaitse eest vastutaja, kuid näib, et juhi vahetumine tegevustesse suurt auku ei tekitanud, isegi kui erinevate juhtide arusaam ja kogemused huvikaitsega on erinevad.
Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIK)	EPIK tegeleb puuetega inimeste õiguste tagamise järelevalvega, mis on Eestis seadustamata. Kuna puudub vastutav organisatsioon, on ülevaade puuetega inimeste õiguste rikkumisest seni puudulik. EPIK esindaja on osalenud koolitustel ja saanud personaalset tagasisidet ning liikunud plaaniga edasi, kuigi pisut aeglasemas tempos kui esialgu plaaniti. Keerukaks osutus eelarveliste vahendite leidmise survevestamine konventsiooni järelevalve korraldamiseks ning ohuna kerkis esile võimalus, et EPIK liikmetele tekib ebaproportsionaalselt suur surve vabatahtliku töö tegemiseks seoses vajaliku järelevalvega.
Tallinna Puuetega Inimeste Koda (TPIK)	TPIK soovib oma huvikaitsetegevusega muuta Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskuse ligipääsetavamaks, tuues bussipeatuse sobivamasse kohta. Täna asub bussipeatus kesklinna poolt tulles liialt kaugel ning teed keskuseni läbida on ebameeldiv ja ohtlik. TPIK esitas ettepanekud Tallinna linnale ning sai tagasisidet, et küsimusega tegeletakse. Oleme julgustanud TPIK-t võtma ette ligipääsetavuse teemat laiemalt, kuid näib, et selleks puudub TPIK-l inimressurs. Nad ise on keerukusena välja toonud ka meeskonnasisest ülesannete ja koormuse jaotamist. TPIK on osalenud kohtumistel ja saanud ka personaalset tagasisidet ning liikunud soovitud eesmärgi saavutamise suunas.
Eesti Vegan Selts	Eesti Vegan Selts tegeleb Eesti riiklike toitumissoovituste ühekülgsusega. Soovitused tänasel kujul ei toeta täistaimset toitumist ning raskendavad veganitel mitte-veganitega samadel alustel täisväärtuslikku toitumist. Lisaks soovitakse tõsta laiemat üldsuse teadlikkust täistaimsest

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

	<p>toitumisest. Vegan Selts on liikunud oma eesmärkide saavutamise suunas jõuliselt edasi ning teinud olulisi läbimurdeid näiteks lasteaedadesse veganmenüüde saamise näol. Vegan Selts on osalenud kohtumistel ja saanud ka personaalset nõustamist. Näib, et nende arenguprogrammi raames ja eesmärkide suunas liikumine on olnud osalejatest kõige tempokam.</p>
Korruptsioonivaba Eesti (KVE)	<p>KVE tegeleb korruptsioonist teavitajate kaitse parandamisega. Kui alguses plaaniti tegeleda korruptsioonist teavitamise küsimusega laiemalt, siis labori raames ja konsultantide abiga kitsendati teemat selliselt, et tegeletakse ettevõtetega – et ettevõtted soosiks läbipaistvust ning ettevõtete töötajad julgeksid anda korruptsioonist teada. See on osutunud keeruliseks, kuna keeruline on olnud leida ettevõtjaid kõnetavat sõnumit. Samas õnnestus luua ettevõtjaid kaasav koalitsioon ning teemaga tegeletakse edasi. Jaanuarist vahetub ka KVE juht ja huvikaitse eest vastutaja, kuna senine juht jääb lapsehoolduspuhkusele. Juhi vahetus võib mõjutada prioriteete ning tegevuskava elluviimist. KVE on osalenud laboris toimunud kohtumistel ja saanud personaalset nõustamist.</p>
Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustik (SEV)	<p>SEV vahetas labori jooksul huvikaitsetegevuste fookuses olevat teemat ja keskendub nüüd kaitstud töö keskustega seotud huvikaitsele. Ka SEVi meeskonnas toimuvad muutused ja jaanuarist vahetub huvikaitse eest vastutav meeskonnaliige, mis võib tuua kaasa muutusi ka plaani ellurakendamises. Seni on SEV püüdnud olla plaaniga võimalikult paindlik ning hoidnud seda nn elava dokumendina. SEVi esindaja on osalenud kohtumistel ning saanud labori raames individuaalset nõustamist. Eriti kasulikuks on nad hinnanud kommunikatsioonialast nõu. Kaitstud töö keskuste rakendamise kogemuse pinnalt on võimalik teha edaspidigi ettepanekuid avalike teenuste paremaks korraldamiseks. Oluliseks tulemuseks labori jooksul võib lugeda intervjuude pinnalt põhjaliku analüüsi koostamist teenuste toimimise kohta. Analüüsi tutvustati ka Sotsiaalministeeriumi juhtkonnale. Lisaks on SEV otsinud seoseid erinevate rahastus- ja tugiprogrammide vahel, mis võiks avalikku teenust edaspidi parandada.</p>
Arengukoostöö Ümarlaud (AKÜ)	<p>AKÜ on oma huvikaitsetegevuste keskmesse seadnud poliitikate sidususe küsimuse – eesmärk on, et globaalse kestliku arengu suunal tegutsemine ei oleks Eestis pelgalt arenguabi andmine, vaid mõeldaks ka neile riiklikele ja EL poliitikatele, mis pole otseselt arengukoostööga seotud, kuid mõjutavad samuti globaalset arengut (nt põllumajandus, ränne, kaubandus, keskkond). AKÜ ei ole labori käigus seatud eesmärke muutnud ning on liikunud nende saavutamise suunas. Labori jooksul võeti tööle spetsiaalselt huvikaitsega tegelev spetsialist, mida võib pidada ka labori positiivseks mõjukuks. AKÜ esindaja on osalenud kohtumistel ning saanud ka personaalset nõustamist.</p>
Eesti Abipolitseinike Kogu	<p>Eesti Abipolitseinike Kogu lahendab abipolitseinike vähese motiveerituse ning tunnustamisega seotud probleeme. Ühendus tegeleb sellega, et politseiametnikud mõistaksid ja väärtustaksid abipolitseinike panust ning kommunikeeriks seda ka väljapoole. Abipolitseikogu tegevjuht jäi kevadel lapsehoolduspuhkusele ning pikalt puudus Kogul inimene, kes plaani elluviimisega tegeleks. Sügise alguses leiti uus inimene, kuid üleandmisprotsess ei olnud sujuv ja kuigi teema iseenesest on Kogu jaoks jätkuvalt aktuaalne, ei ole plaani elluviimine kulgenud päris</p>

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

	<p>plaanipäraselt. Oleme omalt poolt toetanud Kogu aastaks 2018 plaanide seadmisel personaalse nõustamise käigus.</p>
Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus (ENUT)	<p>ENUT tegeleb naisevõtlust takistavate probleemidega ning on seadnud eesmärgiks ettevõtlusega tegelevate naiste arvu tõusu. ENUTi väljakutse on teemaga seotud probleemistiku täpsustamine ning sellest tulenevate selgete eesmärkide seadmine oma tegevusele. Samuti on neil piiratud inimressurss plaani elluviimiseks, kuna huvikaitsega tegelev meeskonnaliige on tööl mujal. Kuigi huvikaitsega on tegeletud, siis soovitud proaktiivsusest on jäänud puudu ning plaan ei ole liikunud edasi päris sellise tempoga, nagu võiks. Olulisema tegevusena saab välja tuua, et ENUT leidis ministeeriumiga koostöökohad ning korraldas koos plaanitud konverentsi naisevõtluse teemal. Huvikaitaselabor on toetanud ENUTit nii kohtumistel kui personaalse nõustamise käigus.</p>
Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliit (EVPIT)	<p>Kuna vabaühendus ei ole osalenud ühelgi koolitusel ega kohtumisel, näidanud üles huvi programmist kasu saamise vastu, arvasime nad laboris osalejate hulgast välja. Organisatsioonil puuduvad hetkel vajalikud ressursid ideede elluviimiseks (sh inimressurss).</p>
MTÜ Pärnu Naiste Tugikeskus	<p>Pärnu Naiste Tugikeskus tegeleb naistevastase vägivallaga ning nende eesmärgiks on muuta ühiskonna hoiakuid lähisuhtevägivalla osas. Oleme püüdnud neid suunata Huvikaitaselabori raames huvikaitse eesmärke kitsendama, kuid nad on valinud laiemale teavitusele keskendumise. Nii on keeruline hinnata huvikaitseplaani elluviimise tulemuslikkust, teisalt on Tugikeskus aasta jooksul mitmed olulised naistevastase vägivallaga seotud teemad meediasse toonud ning teeb Siseministeeriumiga koostööd uude lahenduse katsetamises probleemiga tegelemisel. Kõik see aitab seotud eesmärkidele kaasa. Tugikeskus on osalenud kohtumistel ja saanud personaalset nõustamist.</p>
Eesti Õpetajate Liit	<p>Õpetajate Liidu fookuses on õpetajate ebapiisava järelkasvuga seotud probleemid. Liidu esindaja on osalenud kohtumistel ja saanud personaalset tagasisidet. Teema, millega tegeletakse, on aktuaalne ning kaasatud on erinevaid partnereid, kuid näib, et paljude ülesannete täitmine Liidus on väikese hulga inimeste vastutusala ning et huvikaitsega seotud eesmärkide suunas liikumine võtab seetõttu aega. Samuti on (nagu ka paljude teiste ühenduste puhul) valitud probleem väga kompleksne ning Liidul näib olevat keeruline valida üks kitsam nn tükk, millega probleemi lahendamisel tegeleda.</p>
Eesti Omanike Keskliit	<p>Eesti Omanike Keskliit vahetas labori käigus mitmel korral teemat, millega huvikaitse raames tegeleda soovitakse. Kui alguses sooviti tegeleda omanike kaasamise (sh õigusloomesse kaasamise) korraldamisega, siis hiljem liiguti ehitusregistri seotud teemade juurde. Samas kulus väga palju aega ja ühenduse töötunde teavitustööle seoses uue korteriühistu seadusega. Liidu esindaja on käinud kõigil kohtumistel ja saanud ka personaalset tagasisidet huvikaitsestrateegiale, kuid süsteemselt tegutsemist on pärssinud erinevate teemade vahel hüppamine ning kiiret reageerimist vajavad teemad, mis on osutunud nõustamise mõttes Liidule ajamahukaks ja takistanud esialgu valitud teemadele keskendumist.</p>
Eesti Seksuaaltervise Liit (ESTL)	<p>ESTL töötab HIV ennetusega heteroseksuaalsete 30+ vanuserühma seas, kus nakatumine on suurenenud. Probleemiga tegelemine eeldab seni noorte teavitusele ja nõustamisele ning riskirühmadele keskendunud strateegiate muutmist, aga ka avalikkuse hoiakute ja teadlikkuse</p>

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

	<p>muutmist. ESTL on saanud laboris tuge nii kohtumiste kui personaalse nõustamise käigus ning Liit tegeleb kavandatud tegevuste elluviimisega. Toimunud on mitmeid ümarlaudasid ja teema vastu on suurenenud huvi, kuid küsimus näib olevat selles, millisel määral suudab Liit võtta reaktiivsuse kõrval ette ka proaktiivseid samme oma teema eest seismisel. Keerukaks näib olukorda muutvat asjaolu, et ühendusel on samal ajal käsil väga mitu erinevat teemat ning kuigi meeskond on tugev, on sisuteadmised meeskonnas ebaühtlaselt jaotunud.</p>
Eesti Lasterikaste Perede Liit (ELPL)	<p>ELPL huvikaitse eesmärk on tagada toetused suurtest peredest pärit laste huvikaitsetegevustele. Selleks osalevad nad nii riiklike programmide kujundamisel kui otsivad koostöökohti kohalike omavalitsustega. Liit alustas huvitegevuse rahastamise muudatustes aktiivsema kaasaraäkimisega, jätkab läbirääkimisi uue poliitika rahastamisest ning nõustamise abil sai valmis ka plaan, kuidas kohalike omavalitsustega kontakti otsides leida võimalusi selleks, et uus huvitegevuste toetamise kord ei jäta lasterikkaid peresid täiendava toetuseta. ELPL fookus on piisavalt selge, nad on osalenud kohtumistel ja saanud tagasisidet personaalse nõustamise käigus.</p>
Keskkonnaõiguse Keskus (KÕK)	<p>KÕK keskendub oma huvikaitsetööga põlevkivienergeetikast loobumisele, nimetades väljumisstrateegiat Põxitiks. Nad on ehitamas laiapõhjalist koalitsiooni teemaga tegelemiseks ning liikunud plaanis seatud eesmärkide saavutamise suunas. Ühe partneritest eestvedamisel on Põxit üleval ka Rahvaalgatusveebis, kus teema toetuseks saab anda allkirju. KÕK esindaja on osalenud kohtumistel ja saanud ka personaalset nõu. Eesmärk on küll suur ning selle saavutamine nõuab aega, kuid eesmärgi saavutamise suunas liigutakse plaanipäraselt.</p>
Eesti Muinsuskaitse Selts	<p>Eesti Muinsuskaitse Selts teeb huvikaitsetööd selle nimel, et Patarei merekindluse lagunemine peatuks ning selle kasutamine leiaks investeeringuid. Aasta lõpuks kogus selts rahvaalgatusveebis kokku vajalikud 1000 allkirja, et anda kollektiivne pöördumine üle Riigikogule. Edasi tuleb neil keskenduda ettepanekute kaitsmisele ning toetajate leidmisele poliitikute seas. Muinsuskaitse Seltsil on olnud keeruline koostada plaan ja sõnastada strateegia, kuid eesmärgi saavutamise nimel on tegutsetud pidevalt. Selts on saanud personaalset nõustamist ning osalenud kohtumistel.</p>
MTÜ Siiliokas	<p>MTÜ Siiliokas osales programmi alguses aktiivselt kohtumistel, kuigi neil oli raskusi ühe teema valimisega huvikaitseplaani. MTÜ on noor ja vaid ühe inimese vastutada. Kuna kontaktisik ei ole vastanud ei kõnedele ega kirjadele, puudub ülevaade, kas või millises mahus on seatud eesmärkide suunas liigutud.</p>
Eesti Vabaharidusliit	<p>Eesti Vabaharidusliit tegeleb formaal- ning vabahariduse parema sidustamisega ning teeb huvikaitsetööd selle nimel, et kohalikud omavalitsused märkaksid vabahariduses olevat potentsiaali ning oskaksid seda kasutusse võtta. Vabaharidusliit on liikunud eesmärkide saavutamise suunas ja saanud laboris tuge nii kohtumistel kui personaalse nõustamisena.</p>
Eesti Loomakaitse Selts	<p>Eesti Loomakaitse Selts seisab selle eest, et loodaks üle-Eestiline lemmikloomaregister, mis aitaks lahendada ebaühtlast lemmikloomade registreerimist, mistõttu ei leita varjupaikadesse toodud loomade kodusid ning omanikke üles. Vabaühendusel vahetus juunikuus juhatus ja suur osa töötajaskonnast, mis tõi kaasa omajagu segadust ning</p>

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitselabor” kokkuvõtlik aruanne

	<p>perioodi, kus teemal polnud eestvedajat. Näib, et eesmärkide saavutamist takistab enim organisatsioonisesed suhted ja töökorraldus. Loomakaitseseltsi esindaja on osalenud kohtumistel ja saanud personaalset tagasisidet ning registri loomine on ka uuel juhatusel prioriteetsel kohal. Eesmärkide saavutamist toetab ka see, et mitmed Riigikogu liikmed on võtnud teema enda nn südameasjaks.</p>
Eesti Külaliikumine Kodukant	<p>Eesti Külaliikumine Kodukant soovib tegeleda külavanemate rolli ja selle täpsustamisega haldusreformijärgse Eesti tarbeks. Kodukant ei ole olnud edukas strateegilise plaani kirjeldamisel ja süsteemsel järgimisel, kuigi osasid tegevusi on eesmärgi saavutamiseks tehtud. Meeskonna liikmed ja ka vastutavad inimesed on mitmel korral muutunud ning näib, et teemale strateegiliselt lähenemine ei ole olnud eriti prioriteetne, kuigi oleme ühendust proovinud toetada nii kohtumistel kui personaalsete nõustamiste käigus.</p>
Eesti LGBT Ühing	<p>LGBT Ühingu teemaks on transsooliste inimeste sootunnustamise protsessi viimine Euroopa Liidu ja Transgender Europe soovitudele vastavaks. Ühingul oli keeruline leida huvikaitsesega tegelevat spetsialisti, kuna teema on spetsiifiline ja sel teemal on teadmisi Eestis väga vähe. Protsessi käigus õnnestus mõned eksperdid küll leida, kuid kuna inimesed on mitmel korral vahetunud, on olnud keeruline tagada järjepidevust. Plaani elluviimisega on tegeletud, kuid plaanitust aeglasema tempoga. Ministeeriumiga on loodud hea kontakt ja teemat on arutatud üsna detailselt. Ühing on saanud tuge nii kohtumistel kui personaalse nõustamise käigus.</p>
Eesti Üliõpilaskondade Liit (EÜL)	<p>EÜL tegeleb välisüliõpilaste võrdse kohtlemisega ning taotleb, et välisüliõpilastel oleksid Eesti üliõpilastega võrdsed võimalused harivaks praktikaks, üliõpilaseluks kui ka elutingimusteks. Plaan on seotud välistöajõu Eestis hoidmisega. EÜLi juhatus ja plaani elluviimise eest vastutavad inimesed on labori jooksul vahetunud ning sellega seoses on ka tegevused liikunud edasi esialgsest plaanist aeglasemalt. EÜL on saanud nii personaalset nõu kui tuge kohtumistel.</p>
MTÜ Mondo	<p>MTÜ Mondo sai kaasatud laborisse Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliidu asemel. MTÜ Mondo huvikaitseliseks eesmärgiks on saavutada olukord, kus Eesti poliitikutel ja ametnikel on motivatsiooni kasvatada arenguskoostööks ja humanitaarabiks suunatud ressursse ning suunata neid vähimarenenud riikidesse. Mondo esindaja on osalenud kohtumistel ja saanud personaalset nõustamist, kuid sarnaselt teiste ühendustega, on ka Mondos tegutsemisperioodi jooksul huvikaitse eest vastutavad inimesed muutunud, mis on aeglustanud eesmärkide suunas liikumist.</p>

Tööst Huvikaitselaboris osalevate vabaühendustega oleme õppinud, et kõige keerukam on vabaühendustele tegevusstrateegia loomisel:

- raamistada probleem ning seada selle lahendamiseks sobiva ambitsioonikusega eesmärgid, realistlik ja samas piisavalt mõjus ulatus tegutsemiseks. Samuti on ühendustele väljakutseks piisava detailsusastmega tegevuste kavandamine ja kirjeldamine, nii et kõik eesmärgid oleksid tegevuste, ressursside ja vastutajatega kaetud;
- luua koalitsioone ning kavandada koostöötegevusi, eriti selliseid, mis nõuavad uue algatamist ning hiljem ka pikemaajalisemat koordineerimist;

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

- leida (ja sõnastada) sobivad indikaatorid oma tegevuse mõju hindamiseks, koos sobivate andmeallikatega;
- Luua organisatsiooni sees toimiv meeskond, mis valitud teemaga pikema aja jooksul aktiivselt tegutseks. Enamasti on huvikaitse üksiku inimese/töötaja huvi ning ülesanne. See ei ole aga sageli piisav, et huvikaitse eesmärgi saavutada.

Poliitikakujundamises osalemise muudab vabaühendustele keerukaks ka see, et organisatsioonides on meeskonnad väikesed ning iga muutus haavab kohe ka tööjaotust ning suutlikkust. Enamasti ei ole huvikaitsetegevusteks vabaühendustel ka piisavalt vahendeid ning seetõttu kavandatakse tegevusi, mis on lihtsamat laadi või millega saab hakkama olemasoleva meeskonna ning vahenditega. Detsembri lõpuks on 25st organisatsioonist kümnel vahetunud huvikaitsega tegelev inimene selliselt, et inimene on ühendusest ühel või teisel põhjusel lahkunud. Ülejäänutel on mitmel juhul huvikaitse eest vastutavad mitu inimest, kes ka kohtumistel osalemise koormust omavahel jaganud on. Sageli toob inimeste vahetumine kaasa muutuse prioriteetides või mõnel juhul (kui kellegi lahkumise põhjuseks on suurem kriis organisatsioonis) ka tööseisaku. Paljudes organisatsioonides ei ole huvikaitse spetsialist tööalase täiskohaga või isegi osakoormusel – mõnedel juhtudel tegeletakse huvikaitsega oma põhitöö kõrvalt vabatahtlikkuse korras ning arusaadavalt muudab see suuremate ja strateegilisemate eesmärkide saavutamise keerukamaks.

Hinnang tulemuslikkusele ja projekti uudsusele

Programmi uudsus seisneb peamiselt huvikaitsega tegelevate vabaühenduste sisulise töö toetamises ning selle abil organisatsioonidele tõhusate tööharjumuste kujunemiseks tingimuste loomises. Projektiga toetatakse paljudel juhtudel arengut organisatsiooni põhitegevuses, millele on keeruline leida muul moel ka toetust. Juhtimis- ning huvikaitsevaldkonna koolitused ja nõustamised on enamikele organisatsioonidest ülejõu käivalt kallid, programm pakub võrreldes tavapärase sekkumisviisidega ka märksa personaalsemat lähenemist ning isiklikku nõustamist. Uudne on ka pikaajalise toe pakkumine ning labori formaat, mille keskmes on katsetamine, omavaheline suhtlemine ja selle abil kogemuste vahetamine ka nende vahel, kes oma igapäevatöö käigus kokku ei puutu.

Programmi tulemuslikkust saab lõplikult hinnata juhtumianalüüside pinnalt kokkuvõtteid tehes pärast programmi lõppu (labor lõpeb veebruariga 2018), kuid juba täna võib ühendustelt saadud tagasiside pinnalt selgelt öelda, et väljakutsetest hoolimata hinnatilaborit praktiliselt kasulikuks ning saadud tuge oluliseks. Samal ajal on selge, et paljudes ühendustes tuleks enne huvikaitsealase võimekuse kasvatamist tegeleda organisatsioonilise võimekuse küsimustega. Professionaalsel tasemel huvikaitsega tegelevaid vabaühendusi on Eestis vähe ja kindlasti oleks taolised programmid tulemuslikumad, kui keskendutaks pigem väiksemale hulgale ühendustele intensiivsemalt.

Kogemuste talletamine

Huvikaitselabori raames saadud kogemuste talletamiseks ja jagamiseks need kaardistatakse ning seejärel neid ka analüüsitakse. Iga osaleva vabaühenduse kodutööde ning huvikaitseplaanide koostamiseks on spetsiaalne kaust, projektimeeskond on teinud märkmeid ühenduste progressist või komistuskividest erinevate vestluste ning kohtumiste käigus. See saab samuti olema sisendiks hilisemale juhtumianalüüside koostamisele.

Iga ühenduse kohta koostatakse A4 mahus juhtumianalüüs, kus on lühidalt välja toodud, millist huvikaitsealast eesmärki ühendus saavutada soovis ning milliseid vahendeid selleks kasutas ja kui kaugele jõudis. Juhtumianalüüside keskmes on kaardistada eesmärkide saavutamist toetanud ja takistanud tegurid ning analüüsid on konfidentsiaalsed ja mõeldud kasutamiseks vaid programmi

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

korraldajatele ja ühendusele endile. Juhtumi analüüsi saab organisatsioon kasutada ka oma edasiste huvikaitsetegevuste planeerimisel ja elluviimisel. Lisaks aga tehakse individuaalsete juhtumianalüüside pinnalt ka üldisem analüüs, kus on üldistavalt kirjeldatud, millised tegurid toetavad ja millised takistavad vabaühendusi tulemuslikult huvikaitset tegemast. Üldistav dokument saab olema avalik materjal ning kättesaadav kõigile huvilistele.

Samuti on projektimeeskond kogunud jooksvalt osalejatelt tagasisidet erinevate kohtumiste kohta ning tagasisidet arvesse võttes programmi ja kohtumiste kavasid täiendanud.

Kogemuste levitamisega hakatakse tegelema alates märtsist 2018, mil programmi tegevused on lõppenud ja analüüsid valminud.

Edasised tegevused

2018 aasta jaanuari algusest kuni 2018 veebruari lõpuni on ühendustel veel aega oma plaanide elluviimiseks. 1.veebruaril toimub viimane kohtumine, kus Kristina Mänd koolitab organisatsiooni arengu hindamise, ning hindamisest tulenevalt organisatsiooni arenguks vajalike muutuste juhtimise teemal ning meistriklassi raames (kõneleja on hetkel veel kinnitamisel) kuuleme mõnda head näidet huvikaitsega tegelemisest. Veebruari lõpus saame võimalusel ühendustega veel korra kokku, et panna plaanide elluviimise perioodile nõ ametlikult punkt ja küsida veel olulisemat tagasisidet.

Perioodil märts 2018-juuli 2018 toimub labori tulemuste levitamine ja kokkuvõtete tegemine. Mõned kuud pärast plaani elluviimise lõppemist veebruaris 2018 on hea küsida ühendustelt tagasivaatavalt, et kas teemaga tegeleti edasi ning kas vahepeal saavutatud tulemused jäid püsima. Juulis 2018 esitatakse programmi lõpparuanne.

Aruande koostanud:

Marleen Pedjasaar (projektijuht, Vabaühenduste liit EMSL)

Jane Ester (Poliitikauuringute Keskus Praxis)

Maris Jõgeva (Vabaühenduste liit EMSL)

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Vahetulemuste kirjeldus (august 2016 – veebruar 2017)

Programmi tulemusena on plaanitud 2018. aasta märtsikuu lõpuks järgmist:

- 1) vähemalt 25 vabakonna eestvedajat on teinud läbi ühe huvikaitseprotsessi, mille kogemusele tuginedes osalevad nad edaspidigi läbimõeldumalt ja aktiivsemalt poliitikakujundamises;
- 2) vabaühendustes olevad teadmised, oskused ja võimekus poliitikakujundamises osalemiseks on paranenud ning organisatsioonide juhtimisstruktuurid heaks huvikaitseks kohandatud.

Vahearuande esitamise ajaks on lõppenud programmi I etapp, mille tulemusel on ühendused koostanud esialgsed huvikaitseplaani endale olulisel teemal. Osalevad vabaühendused on analüüsinud samm-sammult probleemi, millega nad arenguprogrammis tegelevad, samuti sihtrühmi, sõnastanud eesmärgid ja selle, kuidas nad oma tegevuse mõju plaanivad hinnata, kavandanud kommunikatsiooni, ning saanud kokku tegevuskava probleemi leevendamiseks või lahendamiseks. Programmi järgmises etapis alustatakse plaanide elluviimist, aeg-ajalt tegevuskava hinnates ning vajadusel neid täpsustades.

Aruandeperioodil jõudsimel järgmiste väljundite/vahetulemusteni:

- arenguprogrammi on valitud 27 vabaühendust;
- osalejatele on toimunud kokku 48 tundi koolitust;
- osalejatele vabaühendustele on võimaldatud nõustamist programmikirjelduses kokkulepitud tundide ulatuses ning rohkemgi;
- huvikaitseplaani on oma teemal koostanud ning jätkab programmis 25 vabaühendust;
- toimunud on kaks 6-tunni pikkust treeningut (protsessijuhtimine ja argumenteerimine);
- toimunud on üks meistiklass (Tarmo Jüristo).

Tulemusteni jõudmise meetodika ja projekti läbiviimise kirjeldus

Aruande esitamise ajaks on läbi viidud järgmised tegevused:

- Programmis osalejate leidmiseks korraldati avalik konkurss. Üleskutset kandideerimiseks levitati Praxis ning EMSLi, aga ka teistes vabaühendusteni jõudvates infokanalites. Info saadeti kõigile ministeeriumitele, kes omakorda levitasid infot oma partnerorganisatsioonide seas. Kokku kandideeris programmi 34 vabaühendust, kellest valiti selleks moodustatud komisjoni poolt (Praxis, EMSL, Riigikantselei, KÜSK) välja 27, peamiseks valikukriteeriumiteks kirjeldatud probleemi lahendamise võimalikkus huvikaitse kaudu ning organisatsiooni suutlikkus seda teha.
- 05 - 06.10.2016 toimus esimene kahepäevane koolitus “Poliitikakujundamine ja strateegia kujundamine huvikaitse”, mille viisid läbi Katrin Pihor ja Kristina Mänd Poliitikauuringute Keskusest Praxis. Koolitusel avati ühenduste jaoks huvikaitse sisu ning tutvustati erinevaid võimalusi poliitikakujundamisse sekkumiseks.
- 30.11.2016-01.12.2016 toimus kahepäevane koolitus “Analüüs ja mõju plaanimine”, mille viisid läbi Jane Matt ja Anne Jürgenson Poliitikauuringute Keskusest Praxis. Koolitusel õppisid vabaühendused, kuidas mõõta ja planeerida oma tegevuste mõju, andmete kogumise võimalusi ning analüüsimeetodeid. Iga ühendus koostas valitud probleemi kohta probleemipuu ning eesmärkide saavutamise mõjuahela.
- 13-14.12.2016 toimus kahepäevane kohtumine, millest esimesel päeval toimus koolitus teemal “Koostöö ja kaasamine”, mille viis läbi Maris Jõgeva vabaühenduste liidust EMSL. Teisel päeval protsessijuhtimise treening (koolitaja Kalev Kaarna) ning grupimentorlus, kus ühendused said teematilistes gruppides nõustamist kaasamise ja koostöö (Maris Jõgeva) kui mõjuplaneerimise teemal (Jane Matt). Koostöö ja kaasamise teemaline koolitus keskendus sellele, millised on

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

erinevad võimalused liikmeid ja sihtrühma kaasata, nendelt tagasisidet küsida ning sellega arvestada. Huvikaitseplaani tarbeks kaardistati partnereid ja liitlasi ning erinevaid kaasamise meetodeid. Protsessijuhtimise treeningul vaadati üle, kas ja kuidas huvikaitseprotsessi juhtida ning mida võtta ette, kui kõik ei lähe päris plaanipäraselt.

- 11.01.2017 toimus ühepäevane koolitus teemal “Strateegiline kommunikatsioon”, mille käigus tegeleti kommunikatsiooni baastõdedega ja räägiti kommunikatsioonistrateegiast kui juhtimise vahendist. Räägiti sellest, kuidas kohaldada oma sõnumit sihtgrupile ning olla teadlik kontrasõnumitest.
- 01-02.03.2017 toimus kahepäevane kohtumine, millest esimesel päeval argumenteerimistreening (Margo Loor, SpeakSmart) ja huvikaitseplaani esitlemine ning teisel päeval meistiklass (Tarmo Jüristo, Poliitikauuringute Keskus Praxis) ja huvikaitseplaani esitlemine. Argumenteerimistreeningul õpiti koostama argumente ning selgitama nii probleemi olemasolu kui pakutud huvikaitsetegevuste mõjusust probleemi lahendamisel. Plaani kaitsmiseks oli iga osaleja ette valmistanud kuni viieminutilise ettekande, milles selgitas, millise probleemi lahendamisega ning milliste tegevuste kaudu vabaühendus järgneval 12 kuul tegeleb. Esinemise järel sai igaüks nii mentoritelt kui ülejäänud grupilt tagasisidet ja soovitusi, kuidas plaani veel mõjusamaks muuta.
- Kõik programmis osalejad on saanud tagasisidet kõigile koolituspäevadele järgnenud kodutöödele (kodutööd moodustasid hiljem loogilise osa huvikaitseplaani tervikust) kui hiljem huvikaitseplaanile. Tagasisidestajaks olid koolitajad-nõustajad.
- Osalejatele on korraldatud individuaalseid kohtumisi kas siis programmis osalemisega seotud probleemide lahendamiseks (nt. inimeste vahetus ning uute eestvedajate järeleaitamine) või huvikaitseplaani täpsustamiseks (kodutööde osas järeleaitamine).

Eraldi kohtumised on toimunud rahvaalgatusveebi rahvaalgatus.ee eestvedajatega, et leida võimalikke koostöökohti huvikaitseplaani ja platvormi pakutavate võimaluste vahel.

Programmi on vahearuande esitamise ajaks täitnud nõutud mahus 21 vabaühendust - nad on läbinud programmi koolitused ning sõnastanud kodutööde tegemise abil oma huvikaitseplaani. Kolm peavad veel viimistlema huvikaitseplaani (mis on siis kas uue töötaja ootel või tekkisid tõrked teemavalikuga). Üks vabaühendustest on küll väljendanud motivatsiooni programmis osalemiseks, kuid jäänud tegemata tööde tõttu teistest pikalt maha. Kaks vabaühendust on programmist välja arvatud – nad ei jõudnud koolitustele ega ole töötanud ka isesesivalt huvikaitseplaani edasi.

Alljärgnev loetelu annab ülevaate, millised huvikaitseteemad programmis osalevad ühendused valinud on ning kui kaugel on nad oma tegevustega. Kuivõrd programmis osalejad on nii oma võimekuselt kui kogemuste poolest üsna erinevad, on mõistlik järgmises etapis iga vabaühendusega edasi liikuda just talle sobivas tempos, mida programm ka võimaldab.

	Ühenduse nimi	Info ühenduse plaanide ja osalemise kohta huvikaitselabori programmis
1.	MTÜ Eesti Omastehooldus	Eesti Omastehoolduse teema on omastehooldajate ülemäärase hoolduskoormuse vähendamine. Esindaja on osalenud kõigil koolitustel, teinud kodutööid õigeaegselt ja saanud lisaks personaalset nõustamist. Ühendus on motiveeritud, kasutanud ära kõik huvikaitselabori pakutud võimalused, esitles märtsis huvikaitseplaani ning sai sellele tagasisidet.
2.	Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit (ELIL)	ELIL tegeleb teenindajate oskustega kohelda erivajadusega inimesi. Vabaühenduse esindaja on osalenud pooltel huvikaitselabori koolitustel, kuid plaaniga edasi liikumist on pidurdanud juhatuse vahetus. Jaanuari alguses vahetus tegevjuht, misjärel täpsustus

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

		huvikaitseplaani teema. Märtsis esitles huvikaitseplaani ja sai tagasisidet.
3.	MTÜ Eesti Disainikeskus	Eesti Disainikeskus soovib lahendada madala disainiteadlikkusega seotud probleemistikku, mis pärsib Eesti teenuste ja toodetega loodava lisandväärtuse kasvamist. Ühendus on osalenud koolitustel, esitanud kodutöid ning oma plaani lähtuvalt saadud tagasisidest paremaks muutnud. Ühendus esitles märtsis huvikaitseplaani ja sai tagasisidet.
4.	Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIK)	EPIK tegeleb puuetega inimeste õiguste tagamise järelevalvega, mis on Eestis seadustamata. Kuna puudub vastutav organisatsioon, on ülevaade puuetega inimeste õiguste rikkumisest seni puudulik. EPIK on osalenud kõigil koolitustel, esitles märtsis huvikaitseplaani grupile ja sai tagasisidet.
5.	Tallinna Puuetega Inimeste Koda (TPIK)	TPIK soovib oma huvikaitsetegevusega muuta Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskuse ligipääsetavamaks, tuues bussipeatuse sobivamasse kohta. Täna asub bussipeatus kesklinna poolt tulles liialt kaugel ning teed keskuseni läbida on ebameeldiv ja ohtlik. Soovitanud oleme töötada ligipääsetavusega seotud probleemiga Tallinna linnas üldisemalt. TPIK on osalenud kõigil koolitustel, esitanud kodutöid, esitles märtsikuisel kohtumisel grupile huvikaitseplaani ja sai tagasisidet.
6.	Eesti Vegan Selts	Eesti Vegan Selts tegeleb Eesti riiklike toidumissoovituste ühekülgsusega. Soovitused tänasel kujul ei toeta täistaimset toitumist ning raskendavad veganitel mitte-veganitega samadel alustel täisväärtuslikku toitumist. Lisaks soovitakse tõsta laiemat üldsuse teadlikkust täistaimsest toitumisest. Vegan Selts on pannud kokku põhjaliku (üks tugevamaid) huvikaitseplaani, osalenud kõigil koolitustel ning esitlenud märtsikuisel kohtumisel oma plaani. Nad on saanud personaalset nõustamist mh kommunikatsiooni teemal.
7.	Korruptsioonivaba Eesti (KVE)	KVE tegeleb korruptsioonist teavitajate kaitse parandamisega – fookuses on nii parandada korruptsioonist teatajate kaitset, tõsta laiemat üldsuse teadlikkust korruptsioonist teatamise vajalikkusest ning parandada korruptsioonist teatajate mainet. KVE osales enamikul koolitustest, kuid ei saanud tulla plaani esitlema märtsikuisel kohtumisel. Plaan ise on valmis, KVE on saanud personaalset nõustamist nii tegevuskava kui kommunikatsiooni osas.
8.	Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustik (SEV)	SEV soovib oma tegevustega lahendada avalikke teenuseid osutavate vabaühenduste finantsilise jätkusuutlikkuse probleemi – et teenused oleksid õiglaselt rahastatud, teenuseosutajad kompetentsed ja inimesekesksed ning sotsiaalvaldkonnas piisavalt investeeringuid. Ühendus osales koolitustel, esitles oma plaani märtsikuisel kohtumisel ja sai tagasisidet. Vabaühendus on saanud kommunikatsioonialast nõustamist.
9.	Arengukoostöö Ümarlaud (AKÜ)	AKÜ on oma huvikaitsetegevuste keskmesse seadnud poliitikate sidususe küsimuse – eesmärk on, et globaalse kestliku arengu suunal tegutsemine ei oleks Eestis pelgalt arenguabi andmine, vaid mõeldaks ka neile riiklikele ja EL poliitikatele, mis pole otseselt arengukoostööga seotud, kuid mõjutavad samuti globaalset arengut (nt põllumajandus, ränne, kaubandus, keskkond). AKÜ on osalenud koolitustel, esitles oma plaani märtsikuisel kohtumisel ning sai sellele tagasisidet.

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

10.	Eesti Abipolitseinike Kogu	Eesti Abipolitseinike Kogu lahendab abipolitseinike vähese motiveerituse ning tunnustamisega seotud probleeme. Ühendus soovib tegeleda sellega, et politseiametnikud mõistaksid ja väärtustaksid abipolitseinike panust ning kommunikeeriks seda ka väljapoole. Kogu on osalenud koolitustel, esitles huvikaitseplaani ning sai sellele tagasisidet.
11.	Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus (ENUT)	ENUT tegeleb naisettevõtlust takistavate probleemidega ning on seadnud eesmärgiks ettevõtlusega tegelevate naiste arvu tõusu. ENUT on osalenud enamikul koolitustest, esitanud kodutööd (viimase neist koos täidetud huvikaitseplaani), esitlenud huvikaitseplaani ning saanud sellele tagasisidet. ENUTi väljakutse on teemaga seotud probleemistiku täpsustamine ning sellest tulenevate selgete eesmärkide seadmine oma tegevusele.
12.	Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliit (EVPIT)	EVPIT osales esimesel koolituspäeval, kuid jäi siis kõrvale eestvedaja tervislikel põhjustel. Tegime ettepaneku liituda EPIK huvikaitseplaani osas, mis lubaks mõelda läbi sekkumisplaani puuetega inimeste õiguste tagamise paremaks järelevalveks vaimupuudega inimeste õiguste osas ning seda ka ellu viia. Ettepanekuga oli nõus nii EVPIT kui EPIK, kuid huvikaitseplaani kaitsmise päevaks ei jõudnud osaleja veel plaani läbi teha. Risk väljalangemisele on suur, kuid proovime veel toetada ühingu osalust.
13.	MTÜ Pärnu Naiste Tugikeskus	Pärnu Naiste Tugikeskus tegeleb naistevastase vägivallega. Oleme koostöös osalejaga, kes on põhitöös teenusepakkuja, otsinud sobivat teemat, mis võtta huvikaitsetöö fookusesse ning täpsustame seda huvikaitseplaani viimistledes. Tugikeskuse esindaja on osalenud koolitustel, kaitses huvikaitseplaani ning sai sellele tagasisidet. Proovikiviks on huvikaitse osa täpsem sihistamine ning proaktiivne korraldamine kvaliteetse teenuse pakkumisele keskenduva organisatsiooni töös.
14.	Eesti Õpetajate Liit	Õpetajate Liidu fookuses on õpetajate ebapiisava järelkasvuga seotud probleemid. Liidu esindaja on osalenud koolitustel, kaitses huvikaitseplaani ning sai sellele tagasisidet.
15.	Eesti Omanike Keskliit	Eesti Omanike Keskliit valis mitme teema seast omanike kaasamise valdkonna korraldamisse (s.h õigusloomesse). Oleme soovitanud võtta lisaks huvikaitseplaani fookusesse konkreetsemalt piiritletav temaatiline probleem, millega vabaühendus tegeleb. Vabaühendus on osalenud koolitustel, esitanud kodutööd, kaitses huvikaitseplaani ning saanud sellele tagasisidet.
16.	Eesti Seksuaaltervise Liit (ESTL)	ESTL töötab HIV ennetusega heteroseksuaalsete 30+ vanuserühma seas, kus nakatumine on suurenenud. Probleemiga tegelemine eeldab seni noorte teavitusele ja nõustamisele ning riskirühmadele keskendunud strateegiate muutmist, aga ka avalikkuse hoiakute ja teadlikkuse muutmist. ESTL on osalenud koolitustel, teinud kodutööd, kaitsnud huvikaitseplaani ning saanud sellele tagasisidet.
17.	Eesti Lasterikaste Perede Liit (ELPL)	ELPL huvikaitse eesmärk on tagada toetused suurtest peredest pärit laste huvikaitsetegevustele. Selleks osalevad nad nii riiklike programmide kujundamisel kui otsivad koostöökohti kohalike omavalitsustega. ELPL on osalenud koolitustel, kaitsnud huvikaitseplaani ning saanud sellele tagasisidet.

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

18.	Keskkonnaõiguse Keskus (KÕK)	KÕK keskendub oma huvikaitsetööga põlevkivienergeetikast loobumisele, nimetades väljumisstrateegiat Põxitiks. Nad on osalenud koolitustel, esitanud kodutööd, kaitsnud huvikaitseplaani ning saanud sellele tagasisidet.
19.	Eesti Muinsuskaitse Selts	Eesti Muinsuskaitse Selts teeb huvikaitsetööd selle nimel, et Patarei merekindluse lagunemine peatuks ning selle kasutamine leiaks investeeringuid. Eesti Muinsuskaitse Selts on osalenud koolitustel, teinud kodutööd, kuid pole tagasisidet kasutades viimistlenud ega kaitsnud huvikaitseplaani.
20.	MTÜ Siiliokas	MTÜ Siiliokas valis pikalt kahe teema vahel ning otsustas lõpuks keskenduda sellele, et liikumine ja liikumine koduvallas saaks turvalisem. Selleks taotlevad nad täiendavate kergliiklusteede rajamist. MTÜ on osalenud koolitustel aga jäi vahepeal veidi maha kodutöödega. Peale huvikaitseplaani esitlemist ning tagasisidet sellele on hetkel vormistamas ka tegevuskava.
21.	Eesti Vabaharidusliit	Eesti vabaharidusliit tegeleb formaal- ning vabahariduse parema sidustamisega ning teeb huvikaitsetööd selle nimel, et kohalikud omavalitsused märkaksid vabahariduses olevat potentsiaali ning oskaksid seda kasutusse võtta. Vabaharidusliit on osalenud koolitustel, teinud kodutööd, kaitsnud huvikaitseplaani ning saanud sellele tagasisidet.
22.	Eesti Loomakaitse Selts	Eesti Loomakaitse Selts seisab selle eest, et loodaks üle-Eestiline lemmikloomaregister, mis aitaks lahendada ebaühtlast lemmikloomade registreerimist, mistõttu ei leita varjupaikadesse toodud loomade kodusid ning omanikke üles. Vabaühendus on osalenud koolitustel, koostanud ja esitlenud huvikaitseplaani ning saanud sellele tagasisidet.
23.	Eesti Külaliikumine Kodukant	Eesti Külaliikumine Kodukant tegeleb külavanemate rolli ning selle täpsustamisega haldusreformi järgse Eesti tarbeks. Vabaühendus on osalenud koolitustel osaliselt, kuid inimeste vahetumise tõttu küllaltki vähe, samamoodi on tegemata jäänud kaks kodutööd, mistõttu ei ole valminud veel ka huvikaitseplaani. Peale uue juhatuse liikme tööleasumist on projektimeeskond valmis teda järele aitama, sest motivatsioon jätkamiseks on vabaühenduses olemas.
24.	Eesti LGBT Ühing	LGBT Ühingu teemaks on transsooliste inimeste sootunnustamise protsessi viimine Euroopa Liidu ja Transgender Europe soovitudele vastavaks. Ühing on osalenud pooltel koolitustest ja esitanud ühe kodutöö. Nad on täitnud huvikaitseplaani osaliselt ja ei esitlenud seda ka 28.02-01.03 kohtumisel – seda kõike muutuste tõttu meeskonnas. Samas tegelevad nad aktiivselt huvikaitsejuhi otsimisega, mistõttu on tõenäoline, et uue vastutaja tööleasumisel suudavad nad plaani siiski valmis kirjutada ja seda ellu viia.
25.	Eesti Üliõpilaskondade Liit (EÜL)	EÜL tegeleb välisüliõpilaste võrdse kohtlemisega ning taotleb, et välisüliõpilastel oleksid Eesti üliõpilastega võrdsed võimalused harivaks praktikaks, üliõpilaseluks kui ka elutingimusteks. Plaan on seotud välistöötajate Eestis hoidmisega. EÜL on osalenud koolitustel, teinud kodutööd, kaitsnud huvikaitseplaani ning saanud sellele tagasisidet.
26.	VAU MTÜ	VAU MTÜ osales labori esimesel kohtumisel, kuid pärast seda pole õnnestunud nendega kordagi kontakti saada. Samuti ei ole nad kohale tulnud ühelegi kohtumisele ega esitanud kodutööd. Peale mitmeid

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

		katseid kontakti saada arvasime nad programmist välja pärast seda, kui neid ei tulnud ka viimasele kohtumisele.
27.	Eesti Maakoolide Ühendus	Eesti Maakoolide Ühendus ei osalenud ühelgi kohtumisel ning loobus programmist kohe tegevuste alguses, põhjendusega, et nad ei olnud kandideerimist läbi mõelnud ning asuvad Tallinnas koolitustel käimiseks liiga kaugel. Arvasime nad programmist välja.

Teeme ettepaneku liita programmiga MTÜ Mondo, kes on selleks huvi üles näidanud ning ka ilma koolitustel osalemiseta valmistanud ette huvikaitseplaani. MTÜ Mondo saaks ka järgmises etapis kasutada programmi tuge plaani elluviimisel, samaväärselt annaks nende plaani elluviimise analüüs olulist sisendit vabaühenduste huvikaitsevõimekuse ning poliitikakujundamises osalemise keskkonna hindamiseks. MTÜ Mondo osales ka 28.02. kohtumisel.

Tööst Huvikaitaselaboris osalevate vabaühendustega oleme õppinud, et kõige keerukam on vabaühendustele tegevusstrateegia loomisel:

- raamistada probleem ning seada selle lahendamiseks sobiva ambitsioonikusega eesmärgid, realistlik ja samas piisavalt mõjus ulatus tegutsemiseks;
- luua koalitsioone ning kavandada koostöötegevusi, eriti selliseid, mis nõuavad uena algatamist ning hiljem ka pikemaajalisemat koordineerimist;
- leida (ja sõnastada) sobivad indikaatorid oma tegevuse mõju hindamiseks, koos sobivate andmeallikatega.

Poliitikakujundamises osalemise muudab vabaühendustele keerukaks ka see, et organisatsioonides on meeskonnad väikesed ning iga muutus haavab kohe ka tööjaotust ning suutlikkust. Enamasti ei ole huvikaitsetegevusteks vabaühendustel ka piisavalt vahendeid ning seetõttu kavandatakse tegevusi, mis on lihtsamat laadi või millega saab hakkama olemasoleva meeskonna ning vahenditega.

Vahetulemuste saavutamiseks oleme pidanud olema palju paindlikumad kui esialgu metoodikat kirjeldades plaanisime ning lähenema ühendustele veelgi personaalsemalt. Nii kasutasime esialgselt väga raamistatult kavandatud grupinõustamist vaid korra – selle asemel on organisatsioonid saanud igale kodutööle (iga koolituse järel) personaalset kirjalikku tagasisidet ning oleme korraldanud personaalseid kohtumisi vastavalt vajadusele (jagades vastavalt kompetentsile kohtumisi kolme inimese – Jane Matt (Praxis), Maris Jõgeva (EMSL) ning Marleen Pedjasaar (EMSL) vahel. Personaalsed kokkusaamised on aeganõudvamad, aga selle eest tõhusamad. Kommunikatsioonitegevuste alased nõustamised on korraldatud kas üks-ühele või 2-3 organisatsiooni kaupa, mis on samuti võimaldanud juhtumipõhisemat lähenemist.

Seni on kaasamine ja kommunikatsioon olnud peamiselt programmi-sisene, kuid järgmises etapis on plaanis tutvustada laboris osalevate vabaühenduste eesmärke ja tegevusplaane ka laiemalt.

Hinnang tulemuslikkusele ja projekti uudsusele

Programmi uudsus seisneb peamiselt huvikaitsega tegelevate vabaühenduste sisulise töö toetamises ning selle abil organisatsioonidele tõhusate tööharjumuste kujunemiseks tingimuste loomises. Projektiga toetatakse paljudel juhtudel arengut organisatsiooni põhitegevuses, millele on keeruline leida muul moel ka toetust. Juhtimis- ning huvikaitsevaldkonna koolitused ja nõustamised on enamikele organisatsioonidest ülejõu käivalt kallid, programm pakub võrreldes tavapärase sekkumisviisidega ka märksa personaalsemat lähenemist ning isiklikku nõustamist. Uudne on ka pikaajalise toe pakkumine ning labori formaat, mille keskmes on katsetamine, omavaheline

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

suhtlemine ja selle abil kogemuste vahetamine ka nende vahel, kes oma igapäevatöö käigus kokku ei puutu.

Eesmärkide lõplikku saavutamist ning tegevuste tulemuslikkust on mõistlik hinnata programmi lõppedes. Seni on kõik tegevused toimunud plaanipäraselt ning ei ole alust arvata, et eesmärke ei saavutataks.

Kogemuste talletamine

Huvikaitaselabori raames saadud kogemuste talletamiseks ja jagamiseks need esialgu kaardistatakse ning seejärel neid ka analüüsitakse. Iga osaleva vabaühenduse kodutööde ning huvikaitseplaanide koondamiseks on spetsiaalne kaust, projektimeeskond on teinud märkmeid ühenduste progressist või komistuskividest erinevate vestluste ning kohtumiste käigus. See saab samuti olema sisendiks hilisemale juhtumianalüüside koostamisele.

Detailsemate juhtumianalüüsidega alustatakse, kui olulisem osa koolitus-nõustamistegevustest on lõppenud ning programmis osalejad on tegevuskava elluviimisega poole peal. Juhtumianalüüside aluseks on tegevuskavad ning tegevuskavade elluviimise kirjeldused. Kasutatakse ka osalenute endi arvamusi ja hinnanguid, mida nad omavahel ja projektimeeskonnaga jagavad vahekohtumistel.

Kogemuste kaardistamisel vaadatakse järgmist:

- Kui ambitsioonikad on vabaühenduste huvikaitse-eesmärgid?
- Millised on osalemisvormid, mida vabaühendused paremal meelel kasutavad?
- Millised on edutegurid ja millised on pidurid poliitikaprotsessides osalemisel?
- Millised kaasamisvormid on edukad ja tulemuslikud?
- Kuidas keskkond toetab poliitikakujunemises osalemist ning kui, siis millised on süsteemsed takistused, mis ei luba osalemise täit potentsiaali poliitikaprotsessides kasutada?

Lisaks oleme vahearuande esitamise ajaks kogunud **tagasisidet** kõigile toimunud kohtumistele ning selle põhjal teinud kohandusi eesolevateks koolitusteks/kohtumisteks. Tagasisides küsisime iga koolituse järgselt osalejatelt, kas koolitus vastas nende ootustele ning võimalikeks vastusevariantideks oli “Koolitus vastas mu ootustele väga hästi”, “Koolitus vastas mu ootustele hästi”, “Koolitus ei vastanud hästi mu ootustele” ning “Koolitus ei vastanud üldse mu ootustele”. Lisaks küsisime kommentaare ja täpsemat tagasisidet nii koolitusele endale kui grupivestlustele, juhul kui neid oli. Esimese koolituse poliitikakujundamise teemal puhul leidis 60% vastanutest (kokku 15 inimest), et koolitus vastas ootustele väga hästi, 26,7% et koolitus vastas ootustele hästi ning 13,3% et koolitus ei vastanud hästi ootustele. Positiivsena toodi välja, et koolitus andis praktilisi tööriistu edasi tegutsemiseks; et hästi avati huvikaitse olemust ning koolitus oli informatiivne ja huvitav. Kriitikana (mida ka arvesse võtsime ning järgmistele koolitajatele rõhutasime) toodi välja, et meetoodiliselt oli liialt palju loengut ning vähe aktiivõpet. 15st vastanust hindas 9 koolituse väga kasulikuks, 5 kasulikuks ning üks leidis, et koolitus ei olnud väga kasulik. Põhjendustena toodi, et lisaks sisule oli kasulik teiste ühendustega kontaktide loomise võimalus. Leiti, et kodutöö on väga kasulik.

Mõju planeerimise ja analüüsi koolituse hindas väga kasulikuks 45,5% vastanutest ja kasulikuks 54,5% vastanutest. 27,3% tõi välja, et koolitus vastas ootustele väga hästi; 54,5% et hästi ning 18,2% leidis, et koolitus ei vastanud hästi ootustele. Kriitikana toodi välja, et liigne fookus oli analüüsimeetoditel, positiivsena aga, et koolitus oli just see, mida vajati, praktiliste näidetega ja väga kasulik.

Koostöö ja kaasamise koolituse ning protsessijuhtimise treeningu osas vastas 57,1% et koolitus vastas ootustele väga hästi ning 42,9% et koolitus vastas ootustele hästi. Sama protsent hindas koolitus ka

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

vastavalt kas väga kasulikuks või kasulikuks. Kommentaarides toodi välja, et lektorid olid head ning teemad huvitavad, kuid praktilisteks harjutusteks oleks võinud olla rohkem aega.

Strateegilise kommunikatsiooni koolituse puhul leidis 58,3% vastanutest, et koolitus vastas ootustele väga hästi ja 41,7% et koolitus vastas ootustele hästi. Sama protsent vastanuid pidas koolitust ka vastavalt kas väga kasulikuks või kasulikuks. Kommentaaridena toodi välja, et koolituselt sai palju häid ideid, mida kasutada ja meeldisid mõtleva ja arutleva suunavad ülesanded ja see, kuidas koolitaja sidus kõik näited just osalejate probleemide ja teemadega.

Argumenteerimisteemalisele treeningule küsisime tagasisidet teised formaadis (tagasiside küsimise korraldas SpeakSmart, kes koolitust ka läbi viis). Hinnang koolitajale viiepalli skaalal oli 4,8 ning vastusena küsimusele, kuidas plaanid edaspidi õpitut rakendada töid osalejad välja näiteks järgmist “Senisest enam pöörata tähelepanu tõestusmaterjalile ja seda koguda, kui see puudub”, “Plaanin pidevalt kasutada, näiteks järgmise artikli kirjutamisel”, “Nii suhtluse ametnike, juhtkonna kui ka liikmetega” ja “Kindlasti on abiks meie ühenduse eesmärkide, probleemide esitlemisel kolmandale osapoolle”.

Kokkuvõtlikult võib järeldada, et koolitused on saanud positiivset tagasisidet – enim kasulikuks osutusid strateegilise kommunikatsiooni ja kaasamise teemalised koolitused ning protsessijuhtimise ja argumenteerimise teemalised treeningud.

Senistest olulisematest tähelepanekutest on plaanis kirjutada ülevaatlik artikkel, mida jagada Hea Kodaniku ning Praxis infokanalites.

Kogemuste laiema levitamisega tegeleme programmi lõpupoole ning pärast programmi lõppemist.

Projekti mõju saab laiendada ka neile, kes programmis ei osalenud. Talletatud kogemustest saavad õppida ka ministriumid ja teised osapooled.

Edasised tegevused

2017. aasta märtsi algusest kuni 2018. aasta veebruari lõpuni ehk täpselt aasta on programmis osalevatel ühendustel aega oma huvikaitseplaanide ellu viia, saades selleks jätkuvalt tuge treeningute ja nõustamise näol. Kohtumisi on plaanis veel vähemalt neli:

- koostöövormide teemaline treening ja meistriklass mai alguses 2017;
- visualiseerimise treening ja grupi-coaching augustis 2017;
- meistriklass ja vahekohtumine oktoobris 2017;
- organisatsiooni arengu hindamise teemaline koolitus ning meistriklass jaanuaris 2018.

Kohtumiste vaheliseks perioodiks on osalejate grupp jagatud kolmeks, et projektimeeskonna liikmed saaksid skype-kõnede kaudu uurida igakuiselt tegevusplaani elluviimisega läheb. Lisaks on osalistel võimalus saada täiendavat nõustamist teemadel, kus neil seda kõige enam vaja on.

Aruande koostanud:

Marleen Pedjasaar (projektijuht, EMSL)

Jane Matt (Poliitikauuringute Keskus Praxis)

Maris Jõgeva (EMSL)

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitselabor” kokkuvõtlik aruanne

Juhtumianalüüsid

Juhtumianalüüsid on konfidentsiaalne ja seda näevad vaid Huvikaitselabori programmi läbiviijad EMSL-st ja Praxisest ning programmi rahastajad Riigikantseleist. Kõigi laboris osalenud ühenduste juhtumianalüüside pinnalt pannakse kokku üldjäreldotsi sisaldav dokument, mis on avalikuks kasutamiseks kõigile.

Sisukord

Programmi eesmärk ja sisu	1
Tulemuste kirjeldus	2
Juhtumianalüüsid	6
Eesti Abipolitseinike Kogu	22
Arengukoostöö Ümarlaud	24
MTÜ Eesti Disainikeskus	25
Eesti Õpetajate Liit	26
Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit	27
Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus	28
Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIKoda)	29
Eesti Seksuaaltervise Liit MTÜ	30
Eesti Üliõpilaskondade Liit	31
MTÜ Kodukant	32
Eesti Omanike Keskliit	33
Keskkonnaõiguse Keskus	34
Korruptsioonivaba Eesti	35
MTÜ Eesti Lasterikaste Perede Liit	36
Eesti LGBT Ühing	38
Eesti Loomakaitse Selts	39
MTÜ Mondo	40
Eesti Muinsuskaitse Selts	42
MTÜ Eesti Omastehooldus	43
MTÜ Pärnu Naiste Tugikeskus	44
Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustik MTÜ	45
MTÜ Siiliokas	47
MTÜ Tallinna Puuetega Inimeste Koda	48
Eesti Vabaharidusliit (EVHL)	49
Eest Vegan Selts	50

Eesti Abipolitseinike Kogu

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Huvikaitse tegevused lasuvad ennekõike ühel inimesel, kes vastavaid tegevusi planeerib ja ellu viib. Tegevuste käigus konsulteeritakse teiste meeskonna liikmetega aga koormus lasub ennekõike ühel.

Vabaühenduse missioon

Eesti Abipolitseinike Kogu eesmärgiks on ühendada Eesti Vabariigis tegutsevad abipolitseinikud ühise organisatsiooni alla ning tagada seeläbi ühtne areng, kvaliteet, omavaheline kogemuste jagamine ja infovahetus.

Probleem, millele huvikaitselabori raames keskenduti

Eesti Abipolitseinike Kogu lahendab abipolitseinike vähese motiveerituse ning tunnustamisega seotud probleeme. Osa abipolitseinike ei ole piisavalt aktiivsed ja kohati on kasutamata nende täielik potentsiaal¹.

Huvikaitsele seatud eesmärk huvikaitseplaanis

Ühendus tegeleb sellega, et politseiametnikud mõistaksid ja väärtustaksid abipolitseinike panust ning kommunikeeriks seda ka väljapoole. Abipolitseinikud on rahulolevamad, rohkem motiveeritud ja osalevad aktiivselt abipolitseinike töös ja koolitustel. Tõusnud on Kogu liikmete aktiivsus.

Millisel määral eesmärk saavutati?

Abipolitseikogu tegevjuht jäi 2017 kevadel lapsehoolduspuhkusele ning pikalt puudus Kogul inimene, kes plaani elluviimisega tegeleks. Sügise alguses leiti uus inimene, kuid üleandmisprotsess ei olnud sujuv ja kuigi teema iseenesest on Kogu jaoks jätkuvalt aktuaalne, ei ole plaani elluviimine kulgenud päris plaanipäraselt.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

Abipolitseinikud
Siseministeerium (Andres Anvelt)
Politsei- ja Piirivalveamet (Elmar Vaher)
Abipolitseinike koordinaatorid ja rühmajuhid
Kohalikud omavalitsused

Eesmärkide saavutamist toetas: Individuaalne konsultatsioon ja koolitused just kommunikatsiooni valdkonnas.

Eesmärkide saavutamist takistas: Personali muutustega kaasnenud protsessid.

Huvikaitselabori kommentaar:

Ühendus vormistas huvikaitseplaani, kus olid sõnastatud nii probleem kui ka lõpp- ning vaheeesmärgid jt komponendid. Lähtuvalt tagasisidest oleks olnud võimalik neid veidi veel edasi arendada. Arutelukohaks oli, kas valitud teema on piisavalt avaliku huvi edendamiseks seotud huvikaitse või pigem organisatsiooni arendus. Ühendus tegi labori raames koostööd, osaledes koolitustel jt üritustel. Tegevused jäid soiku, kui teema eest vastutav inimene lahkus, uut inimest huvikaitsega tegelemiseks aga ei olnud.

¹ Eesti Abipolitseinike Kogu huvikaitseplan

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Arengukoostöö Ümarlaud

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Täna on organisatsioonis kaks 80% koormusega huvikaitse spetsialisti, kellel on mõlemal portfellig erinevad teemad. Huvikaitse labori alguses eraldi huvikaitsega tegelevat inimest polnud, sellega tegeles juhataja. Siis 2017 suve algusest aasta lõpuni oli meil kaks poole kohaga huvikaitse spetsialisti, kellest üks läks 2017. aasta lõpuga dekreeti ning kelle asemel tuli siis uus inimene.

Vabaühenduse missioon

AKÜ missioon on kaasata Eesti avalikkust, organisatsioone ning riiki võtma aktiivset rolli arengukoostöös ja globaalses solidaarsuses ning aidata kaasa ülemaailmse vaesuse vähendamisele ja inimarengu edendamisele.

Probleem, millele huvikaitse labori raames keskenduti:

Probleemiks on koherentse vaate ja tegevuste puudumine Eestis globaalsele kestliku arengu suunal, hoolimata antud lubadustest (Tegevuskava 2030, kestliku arengu eesmärkide saavutamine aastaks 2030). Probleemil kaks peamist alavaldkonda, millega tegeleda: a) poliitikakujundajate madal teadlikkus poliitika globaalsest mõjust ja koostoimest; b) poliitika sidususe valdkonna informaalsus Eesti poliitikakujundamises.

Huvikaitsele seatud eesmärk huvikaitse plaanis:

Erinevate osapoolte esindajate suurem teadlikkus poliitika sidususe (PCSD) põhimõtetest ja nende rakendamise võimalikkusest; osapooltele on välja pakutud ka adekvaatsed variandid, kuidas PCSD põhimõtteid Eestis rakendada.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused:

Huvikaitse plaani sai nende eesmärkide saavutamise tähtajaks 2018 aasta II pool või siis isegi hilisem aeg. Täna oleme koos Praxisega saanud valmis uuringu PCSD olukorra kohta Eestis, Jane Praxisest kaardistas ära peamised takistused ja meil on olemas konkreetsete ettepanekud, millega ning kuidas edasi minna. Samas oleme kindlasti ajakavast maas – uuringut tutvustavad üritused oleksid pidanud olema toimunud, me ei ole veel jõudnud otsustajatga kohtumiseni. Kaardistamata on parimad praktikad teistes riikides. Ehk siis hakkame alles nüüd astuma konkreetseid samme sinna suunas, et hakata a) otsustajate seas teadlikkust tõstma ja b) hakata välja töötama konkreetset mehhanismi.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

Praxis; Välisministeerium, Riigikantselei

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul):

- Huvikaitse labor – võimalus probleem ja lähenemine läbi mõelda, asjalik tagasiside mentoritelt;
- Tugevalt metoodiline huvikaitse inimene, kes pani kokku kvaliteetse uuringukutse;
- Meie Euroopa võrgustik CONCORD, kes ka PCSD teemaga tegeleb ja kelle materjalidest me saame häid rahvusvahelisi näiteid, mida oma kommuniaktsioonis kasutada;
- Eraldi huvikaitse inimene, kelle jaoks PCSD on fookusteema

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul):

- Huvikaitse inimeste vahetumine – sisseelamisperiodid võtavad oma osa reaalsest tööajast

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

- 2017. aasta kevadest 2018. aasta kevadeni toimunud EC poolt rahastatud projekt, mis oli seotud eesistumsiega, palju energiat läks selle tegevuste peale, muud teemad jäid tahaplaanile;
- Eesistumine võttis ära avaliku sektori tähelepanu – meie teema jaoks ei olnud see hea aeg huvikaitsega tegelemiseks.
- Ületöötanud juhataja ei jõua kõike nii palju tagant utsitada kui peaks.

Huvikaitaselabori kommentaarid: AKÜ võttis muuhulgas enda juhtida säästva arengu komisjoni töö, mis illustreerib ühelt poolt tugevate vabaühenduste mõjukust ning teisalt aitab kaasa vabaühenduse suutlikkusele poliitikakujundamist mõista ja selles osaleda, mis on mõlemad huvikaitsele kesksed. Huvikaitsega tegelemist toetas kindlasti mitme palgalise töötaja olemasolu. Samas takistas töötajate vahetumine ning analüüsida tasub ka, kas tegevuste jaotamine mitme inimese vahel oli optimaalseim lahendus. Pärast uuringut tasub kindlasti üle vaadata huvikaitseplaani sisu ja aktuaalsus ning seda vastavalt kohandada. Paindlikkus vs enda seatud plaani juurde jäämine on väljakutse paljudele ühendustele.

AKÜ võttis üle Säästva arengu komisjoni juhtimise, mis annab hea võimaluse tegeleda ka PCSD põhimõtete rakendamise (katsetamisega). Lisaks on tegu ka hea näitega sellest, kuidas vabaühendus võtab ühe valdkonna riigi poliitika kujundamise juhtimise enda peale.

MTÜ Eesti Disainikeskus

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Huvikaitseteega tegeleb Disainikeskuse tegevjuht ning on seega ka huvikaitse eest vastutaja. September 2017 tegevjuht vahetus. Juhi vahetumine tegevustesse suurt auku ei tekitanud, isegi kui erinevate juhtide arusaam ja kogemused huvikaitsega on erinevad on organisatsiooni huvikaitse struktuurid olnud jätkusuutlikud.

Vabaühenduse missioon: Eesti Disainikeskuse missioon on teha disain nähtavaks ja teadvustada disaini kui lisandväärtuse andjat, viia disainer kokku ettevõtja ja avaliku sektoriga, tõsta Eestis disainitud toodete ja teenuste ekspordipotentsiaali ning luua disaini arenguks inspireeriv, innovaatiline ja koostööle suunatud keskkond.

Probleem, millele huvikaitaselabori raames keskenduti:

Madal disainiteadlikkus (teadmised, oskus, kogemus) pärsib Eestis loodava lisandväärtuse kasvamist.

Huvikaitsele **seatud eesmärk** huvikaitseplaanis:

Disainikasutuse praktiline kogemus ja disainiteadlike juhtide ning arendajate arv on suurenenud

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused: teadlikkus ja oskused disainikasutusest on Eestis tõusnud seega võib arvata, et osaliselt eesmärgid ka saavutati.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

MKM

Disaini rakendavad ettevõtted

Ettevõtluse ja infotehnoloogia minister

Kaubandus- ja Tööstuskoda ning selle liikmed

Innovatsiooni rakkerühma liikmed

EAS-i ametnikud

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul): Plaani rakendamist toetab asjaolu, et tegevused on ka rahalistelt kaetud (osa ühe hanke tegevustest). Ühendus on osalenud kohtumistel ja saanud personaalset nõustamist ning liikunud plaaniga edasi, viies enamuse kirja pandud tegevustest ellu.

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): Ajapuudus muu töö kõrvalt huvikaitse töösse panustada.

Huvikaitselabori kommentaar:

Organisatsioon sõnastas probleemi ja eesmärgid, millega tegeleda tahetakse ning vormistas need huvikaitseplaanis. Teatud määral võinuks neid veel viimistleda, s.t kohati olid eesmärgid sõnastatud tegevuste või mõjuindikaatoritena. Koostöö organisatsiooni ja labori vahel toimus hästi. Ühenduse esindajad osalesid labori üritustel ning esitati vajalikud kodutööd. Disainikeskus kasutas huvikaitselabori töö tulemusi ka oma laiemas strateegialoome protsessis. Kokkuvõttes on disainmõtlemine kindlasti Eestis päevakajalisemaks muutunud ning võib eeldada, et vähemalt osaliselt Disainikeskuse tegevuse tulemusel.

Eesti Õpetajate Liit

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Ühenduses oli teemaga seotud peamiselt üks inimene (Margit Timakov).

Vabaühenduse missioon

EÕL koondab professionaalsed enesekindlad õpetajad, kes toetavad iga õpilase võimetekohast arengut.

Probleem, millele huvikaitselabori raames keskenduti:

Eestit tabab hiljemalt järgmise 10 aastaga kvaliteetse professionaalse õpetajaskonna defitsiit, kuna koolivõrk on liiga lõtv, olemasolev õpetajaskond ei ole motiveeritud ning järelkasv praktiliselt puudub.

Huvikaitsele seatud eesmärk huvikaitseplaanis:

Eestis on optimaalse mitmekülgse koolivõrgu tarvis piisavalt kvalifitseeritud/professionaalseid õpetajaid, kes toetavad iga õpilase arengut.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused: Eesmärgi poole liiguti edasi kuid kindlasti on vaja tööd ka jätkata peale labori lõppu iseseisvalt.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

Õpetajad – aineliidud
Õpilasesinduste liit
Kutsega õpetajad
Koolijuhid
Tartu Ülikool, Tallinna Ülikool
HTM – nii õpetajaosakond kui üldharidusosakond
Innove

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Noored Kooli
Eesti Haridustöötajate Liit
Kultuurikomisjon, erakonnad

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul): Teema, millega tegeletakse, on aktuaalne. Seda näitab ka erinevate partnerite osakaal, kes on valmis kaasa mõtlema ja panustama.

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): paljude ülesannete täitmine Liidus on väikese hulga inimeste vastutusala ning huvikaitsega seotud eesmärkide suunas liikumine võtab seetõttu aega. Valitud probleem on väga kompleksne ning Liidul on keeruline valida üks kitsam nn tükki, millega probleemi lahendamisel tegeleda.

Huvikaitaselabori kommentaar:

Ühendus tegeles aktiivselt oma huvikaitse probleemi ja eesmärkide sõnastamisega. Õpetajate Liidu fookuses on õpetajate ebapiisava järelkasvuga seotud probleemid. Liidu esindaja on osalenud kohtumistel ja saanud personaalset tagasisidet. Töö ning konsultatsiooni tulemusel vormistati huvikaitseplaani, millest puuduvaks osaks jäi konkreetne tegevusplaani. Labori lisandväärtus seisneski ühenduse jaoks vast selle läbi mõttestamises, mida on olemasolevate ressursside raames mõistlik eesmärgiks endale seada – milliseid protsesse ja kui kiiresti on võimalik mõjutada. Huvikaitseplaani ja tegevuskava vormistamine ja elluviimine jäi eeldatavasti ühenduse piiratud inimressursside taha.

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Eesti Liikumispuuetega Inimeste Liidu huvikaitsetegevustega tegeleb peamiselt tegevjuht. Tegevjuht vahetus 2018 aasta alguses ja see on toonud kaasa ka takistusi plaanide elluviimisel.

Vabaühenduse missioon

Liikumispuuetega inimeste inim-, kodaniku-, sotsiaalsete ja majanduslike õiguste kaitse. Samuti oma liikmete ja liikumispuuetega inimeste huvide kaitse².

Probleem, millele huvikaitaselabori raames keskenduti:

Teenindajad ei oska puudega inimesi teenindada

Huvikaitsele **seatud eesmärk** huvikaitseplaanis:

1. Rahulolevad kliendid
2. Teadlikud teenindajad
3. Hea maine väliskülaliste ees

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused: Eesmärki ei saavutatud. Küll aga võeti ette konkreetseid samme selle suunas, et teenindajad oskaks erivajadustega inimestega ümber käia.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

Ettevõtete liidud

² Organisatsiooni põhikiri

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul): Liidu aktiivne meeskond ja suur huvi teema edendamise vastu liidus. Lisaks oli ka abi koolitustest.

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): Personali vahetus (tegevjuht) ja väheste inimeste hulk, kes teemaga tegelemist edendavad.

Huvikaitaselabori kommentaar:

Ühendus sõnastas probleemi ja eesmärgid, mille suunas tahetakse liikuda. Toodud probleemi-eesmärkide sõnastust ning nende omavahelist seost oleks saanud vastavalt tagasisidele veel täpsustada. Kokkuvõttes tekkis esmane nägemus, milles seisneb peamine probleem ja eesmärk. Tulemused jäid veidi takerduma selle taha, et huvikaitseplaani jäi lõpuni viimistlemata, mistõttu oli raskehinnata ka planeeritud tegevuste mõju seatud eesmärkidele. Ka vahetus programmi perioodi jooksul huvikaitsega tegelev inimene ühenduses, mistõttu oli raske tegevustega sujuvalt edasi minna.

Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Peamiseks teema vedajaks ühenduses oli Hannaliisa Uusma

Vabaühenduse missioon

ENUT on pühendunud naiste ja meeste võrdõiguslikkuse kui ühe põhilise inimõiguse ja üldise hüve edendamisele kõigis ühiskonnaelul valdkondades.

Probleem, millele huvikaitaselabori raames keskenduti: Eesti ühiskonnas eksisteerivad struktuursed soopõhised barjäärid, mis pärsivad oluliselt naiste ettevõtlusesse sisenemist ja seal püsimist ehk naiste potentsiaalset ettevõtluses on selgelt alarakendunud.

Huvikaitsele seatud eesmärk huvikaitseplaanis: Eesmärk on saada naiste probleematika ettevõtluses tegutsemisel prioriteetseks nii ministeeriumide kui ka EASi ja KOVide tasandil. Sealjuures suurendame ka naiste endi teadlikkust oma võimalustest ettevõtjana. Lisaks tõmbame teematikale laiemat avalikkuse tähelepanu.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused: Eesmärgile liiguti lähemale ja ettevõtlust soodustavaid meetmeid edendati aga tööd on kindlasti vaja jätkata süsteemselt ja järjepidevalt.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

MKM, EAS, KOV Ettevõtlus- ja Arenduskeskused,

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul): ENUT leidis ministeeriumiga koostöökohad ning korraldas koos plaanitud konverentsi naiste ettevõtluse teemal. ENUT on saanud Huvikaitaselaborist tuge nii kohtumistel kui personaalse nõustamise käigus.

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): ENUTile on osutunud väljakutseks teemaga seotud probleemistiku täpsustamine ning sellest tulenevate selgete eesmärkide seadmine oma tegevusele. Samuti on piiratud inimressurss plaani elluviimiseks, kuna huvikaitsega tegelev

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

meeskonnaliige on töö ka mujal. Kuigi huvikaitsega on tegeletud, siis soovitud proaktiivsusest on jäänud puudu nii vedajal kui meeskonnas laiemalt. Plaan ei ole liikunud edasi päris sellise tempoga, nagu võiks sest muud tegevused on osutunud prioriteetsemaks.

Huvikaitaselabori kommentaar:

ENUT osales aktiivselt labori tegevustes ning sõnastas probleemi, millega labori raames taheti tegeleda kui ka sellega seotud eesmärgid. Koolituste ja konsultatsioonide tulemusena vormistati see kõik ka konkreetse huvikaitseplaanima. Kuivõrd nende valitud probleemi näol oli tegemist väga ambitsioonika, tervet ühiskonda puudutava probleemiga, siis jäi lõpuni arutelukohaks, kuidas täpselt probleemile läheneda (s.t kuidas operatsionaliseerida ja fookuseerida), nii et ühendus suudaks realselt oma ressursse arvestades probleemi osas mõju tekitada.

Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIKoda)

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Huvikaitsetöö nagu ka teiste põhikirjaliste ja arengukavas sätestatud eesmärkide täitmise eest, mis on täpsemalt kirjeldatud iga-aastases tegevuskavas, vastutab otseselt tegevjuht. Tegevjuht töötab 1,0 koormusega ja saab töö eest töötasu, sh huvikaitsetöö kui ühe töö osa eest. Tegevjuht annab aru juhatusele, juhatuse esimees üldkoosolekule. Juhatuse liikmed ega juhatuse esimees töötasu ei saa.

Vabaühenduse missioon

EPIKoja missioon on puuetega inimeste ja krooniliste haigete elukvaliteedi, ühiskonda kaasatuse ning eneseteostuse võimaluste tõstmine läbi huvikaitse ja koostöö.

Probleem, millele huvikaitaselabori raames keskenduti:

Järelevalve puuetega inimeste õiguste tagamise osas on Eestis seadustamata, mistõttu on ülevaade puuetega inimeste õiguste rikkumisest puudulik.

Huvikaitsele seatud eesmärk huvikaitseplaanis:

Eestis toimib puuetega inimeste õiguste järelevalve ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni (PIK) kohaselt.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused:

13.05.18 seisuga on Riigikogu põhiseaduskomisjon algatanud Õiguskantsleri seaduse täiendamise eelnõu, mille sisu on ÜRO PIK järelevalve funktsiooni andmine ja vastava rahastuse suunamine Õiguskantslerile al 01.01.19. Hetkel on eelnõu Vabariigi Valitsuses seisukoha kujundamiseks ning tõenäoliselt liigub sealt tagasi Riigikokku menetlemiseks veel enne Riigikogu suvepuhkust 2018. EPIKoja arvates andis olulise tõuke ÜRO PIK järelevalve seadustamisel reaalselt sammude astumiseks meie poolt koostatud ja 01.03.18 avaldatud ÜRO PIK variraport, mis oli ka huvikaitseplaani kaalukaim tegevus.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

1. Puudega inimesed ja nende pereliikmed; EPIKoja liikmesorganisatsioonide eestvedajad: empiirilised andmed variraportisse, reaalsed lood ja juhtumid meediasse.
2. Võrdõigusvoliniku kantselei: ÜRO PIK järelevalve vajaduse analüüs ja selgitamine; regulaarne koostöö diskrimineerimisjuhtumite lahendamisel ja esiletoomisel; koostöö variraporti koostamisel.

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

3. Töö- ja terviseminister, sotsiaalkaitseminister, SoM Võrdsuspoliitika osakond: ÜRO PIK järelevalve vajaduse selgitamine; Võrdse kohtlemise seaduse muutmise eelnõu ettevalmistamine ja ühine kommunikeerimine avalikkusele.
4. Õiguskantsler: ÜRO PIK järelevalve vajaduse selgitamine; koostöö variraporti koostamisel; inimõiguste alane koolitus EPIKoja liikmetele ÕK nõuniku poolt (jätkub 2018).
5. Võrdse kohtlemise võrgustik; Eesti Inimõiguste Keskus: Võrdse kohtlemise seaduse muutmise eelnõu ettevalmistamine; regulaarne koostöö diskrimineerimisjuhtumite lahendamisel ja esiletoomisel; koostöö variraporti koostamisel.
6. Meedia: variraporti ühe peamise tulemuse – ÜRO PIK järelevalve on seadustamata – tutvustamine.
7. European Disability Forum, International Disability Alliance – ÜRO PIK variraporti koostamise konsultatsioonid.

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul):

Süsteemne, pidev ja paindlik töö EPIKoja tegevmeeskonna poolt; Huvikaitse labori kaudu avanenud õppimis- ja konsultatsioonivõimalused (eriti kommunikatsioonikonsultatsioonid Liisa Pastilt); teiste laboris osalenutega kogemuste vahetamine ja seeläbi oma organisatsiooni tugevuste äratundmine. Pidev koostöö ja ühise inforuumi hoidmine koostööpartneritega: SoM, volinik, õiguskantsler.

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul):

SoM ajas muutlik ja venitav poliitika ÜRO PIK järelevalve seadustamise korraldamisel.

Huvikaitselabori kommentaar: Variraporti koostamine oli väga hea lähenemine huvikaitsele – raport sai põhjalik ning sai piisaval määral meediakajastust. Raport võimaldas neutraalsel pinnal analüüsida olukorda ja teha soovitusi kedagi süüdistamata. EPIK huvikaitsetegevusi toetas meeskonna järjekindlus ja ekspertteadmised ning selge fookus huvikaitseplaanis. Kindlasti oleks veelgi suuremat mõju saavutatud suurema meeskonnaga, kuid seda saab öelda kõigi vabaühenduste kohta. EPIK oskas selgelt sõnastada, mille osas abi ja konsultatsiooni vajatakse ning sai seetõttu olulist tuge ka Huvikaitselaborilt. Ühendus sõnastas protsessis üheks keerukuseks ka selle, kuidas nn survestada riiki leidmaks eelarvelisi vahendeid järelevalve korraldamiseks. Ohukohana nähti ka seda, et EPIK liikmetele tekib ebaproportsionaalselt suur surve vabatahtliku töö koras järelevalve teostamiseks.

Tõstaks just esile nii variraporti kui selle hea meediakajastuse - räägiti probleemidest ja lahendustest ilma kedagi süüdistamata. Variraport on hea tööriist poliitikavaldkonna korralduse hindamiseks ning järelduste põhjal ettepanekute selgitamiseks. Väga hea on, et EPIKoda jätkab tööd variraporti ettepanekute jõustamisega ka erinevatel tasanditel. Siin tehakse koostööd Eesti Presidendi Kantseleiga, kohalike omavalitsuste ja ka valitsusega.

Eesti Seksuaaltervise Liit MTÜ

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Marko Nummert ja Katrin Salundi. Eraldi tasu ei ole

Vabaühenduse missioon

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Eesti Seksuaaltervise Liit on seksuaal- ja reproduktiivtervise ja -õiguste mittetulunduslik eestkosteorganisatsioon Eestis. Meie eesmärgiks on hoida ja parandada inimeste lähisuhteid, seksuaalelu ja tervist.

Probleem, millele huvikaitselabori raames keskenduti:

HIV suurenenud levimus vanuserühmas 30+

Huvikaitsele seatud eesmärk huvikaitseplaanis:

Töötada välja strateegia HIV levimise takistamiseks 30+ elanikkonnas. Strateegia koostamise käigus selgusid edasised tegevussuunad. ESTL töötab HIV ennetusega heteroseksuaalsete 30+ vanuserühma seas, kus nakatumine on suurenenud. Probleemiga tegelemine eeldab seni noorte teavitusele ja nõustamisele ning riskirühmadele keskendunud strateegiate muutmist, aga ka avalikkuse hoiakute ja teadlikkuse muutmist.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused: Strateegia sai valmis, selgusid ka edasised tegevussuunad. Probleemi olulisus on tänu partnerite koostööle jõudnud isegi valitsuskabineti arutelu alla. ESTL on saanud laboris tuge nii kohtumiste kui personaalse nõustamise käigus ning Liit tegeleb kavandatud tegevuste elluviimisega. Toimunud on mitmeid ümarlaudasid ja teema vastu on suurenenud huvi, kuid küsimus näib olevat selles, millisel määral suudab Liit võtta reaktiivsuse kõrval ette ka proaktiivseid samme oma teema eest seismisel.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

Sotsiaalministeerium, TAI, EMSL

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul):

Huvikaitselaboris osalemine, strateegiakoolituse läbiviimine

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): piiratud ressursid. Keerukaks näib olukorda muutvat asjaolu, et ühendusel on samal ajal käsil väga mitu erinevat teemat ning kuigi meeskond on tugev, on sisuteadmised meeskonnas ebaühtlaselt jaotunud.

Huvikaitselabori kommentaarid: ESTL koostas küll strateegia, kuid jäi selgusetuks, mil määral jäi strateegia organisatsioonikeskseks ning mil määral oli see aluseks riiklike poliitikate ja rahastamisskeemide mõjutamisel. Kuna ka ESTL tegeleb mitme teemaga paralleelselt, ei olnud HIV 30+ ilmselt piisaval määral fookuses, et jõuda strateegiast konkreetsete tulemusteni juba labori jooksul. Samas toetas tegevusi tugev meeskond ja meeskonna ühtsus, mida ka ESTL ise on varasemalt ühenduse tugevusena esile toonud.

Eesti Üliõpilaskondade Liit

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Huvikaitse eest vastutavad mõlemad juhatuse liikmed kelle ametinimetused on juht ja asejuht. Mõlemad juhatuse liikmed saavad oma töö eest tasu. Tegemist on vähemalt täistööajaga tööga.

Vabaühenduse missioon

Seista üliõpilaste hariduslike ning sotsiaalmajanduslike õiguste ja huvide eest.

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Probleem, millele huvikaitaselabori raames keskenduti: Rahvusvahelistel tudengitel on Eestis negatiivne kogemus siin elamise ja õppimisega.

Huvikaitsele seatud eesmärk huvikaitseplaanis: Rahvusvaheliste tudengite rahulolu siinsete tingimustega on suurenenud, mille tulemusel on tõusnud hinnang Eestis õppimise kogemusele. Samuti on kasvanud soov pärast õpingute lõppu Eestisse elama ja töötama jääda ning nende tudengite arv, kes seda võimalust ka reaalset kasutavad. Mõõdik: Eestisse jäävate tudengite ja diskrimineerimist puudutavate kaebuste arv. Suurem osa mõõdetavaid eesmärke konkretiseerub pärast rahvusvaheliste tudengite temaatikat avava uuringu läbiviimist (2018. aasta jaanuar).

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused: EÜL on viimastel aastatel rahvusvaheliste tudengite huvide ja õiguste eest seismisele olulisel määral rõhku pannud. Raske on hinnata, kas just selle töö tulemusel on rahvusvaheliste tudengite olukord paranenud aga tunnetuslikult võib ütelda, et diskrimineerimiste arv ja intensiivsus on vähenenud, järjest rohkem rahvusvahelisi tudengeid jääb pärast õpingute lõppu Eestisse elama ja töötama ning rahvusvaheliste tudengite rahulolu Eestis viibimisega seoses on tõusnud. Viimati mainitu tuli välja ka Rahvusvaheliste tudengite heaolu uuringust, mis EÜL eelmisel aastal läbi viis. Huvi uuringu vastu oli suur, meediatähelepanu eesmärke toetav

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti: Archimedes- rahvusvaheliste tudengite heaolu uuringu tellija, üliõpilasesindused- sisendi andjad, kõrgkoolid- kontaktide vahendajad.

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul): Eesti ühiskonna üldine positiivne tunnetuslik areng, mille sisuks on rahvusvaheliste tudengite võtmine ühiskonna loomuliku osana. Olukord ei ole ideaalne aga see on muutunud märgatavalt paremaks.

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): Ühiskonna liikmed, kes suhtuvad rahvusvahelistesse tudengitesse aga ka üldiselt välismaalastesse halvasti. Poliitikud, kes üritavad poliitilist profiiti lõigata erinevate ühiskonnagruppide vastandamise kaudu. Oma sõnavõttudes kasutavad poliitikud teemat ühiskonna vastandamiseks, mis muutis keeruliseks suunata arutelu konstruktiivsele lahenduste otsimisele. EÜLi juhatus ja plaani elluviimise eest vastutavad inimesed on labori jooksul vahetunud ning sellega seoses on ka tegevused liikunud edasi aeglasemalt.

Huvikaitaselabori kommentaar: EÜLi huvikaitseks valitud teema oli arusaadav ning aktuaalne, kuid liialt takerduti uuringu disainimisse ning planeerimisse ja reaalsete tegevusteni (või vähemalt süsteemsete tegevusteni, mis oleks ka plaanis kirjeldatud) labori jooksul ei jõutud. Veidi pärssis tempot ka asjaolu, et terve juhatus vahetus ning pidi viima end kurssi nii ühingu juhtimist puudutavate küsimuste kui huvikaitsega. Kuna paljusid tegevusi ei õnnestunud läbi teha, ei selgunud ka, kas valitud ja plaanis kirjeldatud tegevused olid parimad võimalikud seatud eesmärkide saavutamiseks ja mis töötab, mis mitte. Eesmärkide saavutamist toetab lai kogukond (tudengid) ning professionaalne juhatus, samuti teema aktuaalsus.

MTÜ Kodukant

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Ühenduses oli teemaga seotud peamiselt Krista Habakukk.

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitselabor” kokkuvõtlik aruanne

Vabaühenduse missioon: Liikumise Kodukant eesmärk on kogukondliku tegevuse edendamine Eesti maapiirkondades, väärtustades ja arendades külaelu, pärimuskultuuri ja vabatahtlikku tegevust. Eesti Külaliikumine Kodukant soovib tegeleda külavanemate rolli ja selle täpsustamisega haldusreformijärgse Eesti tarbeks

Probleem, millele huvikaitselabori raames keskenduti:

Kõige suurem takistus täna nii külavanemate, kui ka küla seltside mõjusaks koostööks omavalitsustega on omavalitsuste leige/ tõrjuv suhtumine kodanikeühendustega koostööks³.

Huvikaitselise seatud eesmärk huvikaitses plaanis:

Haldusreformi raames kohalikul tasandil kogukondade ja omavalitsuste vaheliste koostöömudelite välja töötamine ja tööle rakendamine. Rõhuasetus külavanemate institutsiooni tugevdamisel⁴.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused:

Kodukant ei ole olnud edukas strateegilise plaani kirjeldamisel ja süsteemsel järgimisel, kuigi osasid tegevusi on eesmärgi saavutamiseks tehtud.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti: külavanemad, valitud kohalikud omavalitsused

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul):

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): Meeskonna liikmed ja ka vastutavad inimesed on mitmel korral muutunud ning näib, et teemale strateegiliselt lähenemine ei ole olnud eriti prioriteetne, kuigi oleme ühendust proovinud toetada nii kohtumistel kui personaalsete nõustamiste käigus.

Huvikaitselabori kommentaar:

Ühendusega ei õnnestunud koostööd hästi käima saada – labori tegevuse alguses oli nende peamiseks eesmärgiks, millega nad tegeleda tahtsid KOV liitumistest tulenev kogukondade ja omavalitsuste vaheliste koostöömudelite välja töötamine ja tööle rakendamine. Nad osalesid küll koolitustel (?) ja ühel konsultatsioonil, kuid huvikaitses plaani ei õnnestunud neil vormistada, mistõttu jäi neil saamata ka tagasiside, kuidas selle teemaga võiks tegeleda. Peamiseks meile teadaolevaks põhjuseks oli neil inimressursi puudus, mis ei võimaldanud teemaga piisavalt tegeleda ja sellest tulenevalt soovisid nad programmi keskel laboris osalemise ka pooleli jätta.

Eesti Omanike Keskliit

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Büroos 1 täistööajaga palgaline. Huvikaitses tegelevad ka juhatuse liikmed vastavalt võimalustele n. ö. Vabatahtlikena, tasu ei saa.

Vabaühenduse missioon

Koduomanike huvide kaitse ja teavitustöö

³ Kandideerimisavaldusest

⁴ Sama

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Probleem, millele huvikaitaselabori raames keskenduti: Ehitisregistri kasutusmugavus

Huvikaitsele seatud eesmärk huvikaitseplaanis: Et koduomanikud parandaksid enda kodu kohta ehitisregistris olevaid andmeid.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused: vastavalt meie poolt läbiviidud küsitlusele „Ehitusseadustik ja ehitisregister 2018 kevadel“ suurenes teadlikkus ehitisregistri olemasolust ja kasutamine ca 20 %. Näiteks: Eelmise küsitluse ajal 2016 a teadsid ehitisregistri olemasolust vaid 24 % küsitlusele vastanuist, nüüd oli neid 40 %

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti: liidu volikogu liikmed, koolitustest osavõtjad, ametnikud linnaplaneerimise ametist

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul): ajakirjandusest on teema väga palju läbi käinud – seega endal pole olnud vajadust suuremat selgitustööd teha.

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): ei olnud takistajaid. Samas kulus väga palju tööd teavitusele seoses uue korteriühistu seadusega. Liidu esindaja on käinud kõigil kohtumistel ja saanud ka personaalset tagasisidet huvikaitsestrateegiale, kuid süsteemselt tegutsemist on pärssinud kiiret reageerimist vajavad teemad, mis on osutunud nõustamise mõttes Liidule ajamahukaks ja takistanud esialgu valitud teemadele keskendumist.

Seoses 2020.a toimuva REGREL-iga, kus riik plaanib registrite põhiseaduse muudatust, ei ole olnud vajadust ametnike survestada ega teha seadusmuudatus ettepanekuid

Oleme jälginud ehitisregistri kasutusjuhendi täiustamist MKM poolt ja aru saanud, et kogu aeg tegeldakse selle registri täiustamisega.

2017. sügisel tegime telefoniküsitlust kohalike omavalitsuste ehitusspetsialistidega ja nad olid rahul ehitisregistri kasutamisega enda piirkonnas (või ei tahtnud nad meile midagi negatiivset edastada, sest tulemas oli haldusreform ja valimised)

Huvikaitaselabori kommentaarid: Koduomanike Liit vahetas labori jooksul huvikaitseteemat ning raske on täpselt hinnata, milliseid tegevusi viimase teemaga ette võeti või milliseid eesmärke saavutati. Näib ka, et viimasena valitud probleem ei olnud väga terav ning nõudnud jõulist sekkumist. Ühenduses on vaid üks palgaline töötaja, kelle kohustuste hulka kuuluvad ka muud teemad peale huvikaitse. Konkreetse tulemusena on positiivne see, et registrist teatakse ning seda kasutatakse kaks aastat hiljem palju enam.

Keskkonnaõiguse Keskus

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Huvikaitse teemadega tegelevad pea kõik meeskonnaliikmed aga peamiselt veavad suunda eest juhatuse liikmed ja seda mitte täiskoormusel.

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitselabor” kokkuvõtlik aruanne

Vabaühenduse missioon: Meie visiooniks on, et keskkonnaõiguse normid ning nende rakendamine tagavad inimeste tervise- ja heaolu vajadustele vastava keskkonna ning loodusliku mitmekesisuse.

Probleem, millele huvikaitselabori raames keskenduti:
Põlevkivienergeetikal on lubamatult suur keskkonnamõju.

Huvikaitsese seatud eesmärk huvikaitselaanis:
Põlevkivi kasutamine energeetikas lõpetatakse 2040. aastaks.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused:

Ehitatud on laiapõhjaline koalitsioon teemaga tegelemiseks ning oleme liikunud plaanis seatud eesmärkide saavutamise suunas. Kogutud on ka vajaminevad 1000 allkirja ja teema on nüüd riigikogu komisjonis arutelu all.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

Keskkonnaminister
Kaevandusettevõtjad ja /või nende katusorganisatsioonid
Põlevkivitööstuse ettevõtjad
RK keskkonnakomisjon
MKM minister
Keskkonnateadlased (ökoloogid)/-eksperdid)
TTÜ teadlased
Ida-Virumaa KOV-id
Ametiühingud
TÜ Narva Kolledz

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul): suur hulk partnereid, kes teemat oluliseks peavad.

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): vähene võimekus teemat täiskohaga vedada.

Huvikaitselabori kommentaar:

KÕK on teinud oma huvikaitselise probleemi ja eesmärgi sõnastamisel väga sisulist tööd – analüüsinud probleemi põhjuseid ning seadnud selgelt mõõdetavad eesmärgid. Nad on osalenud koolitustel jm labori tegevustes ning olnud oma valdkonnas võrdlemisi nähtaval kohal. Tegemist on väga ambitsioonika ja pikaajalise eesmärgiga, mille tulemusi on täna veel raske hinnata. Teema on Eesti ühiskonnas aga aktuaalsemaks muutunud ja võib eeldada, et osaliselt tänud KÕK tegevustele.

Korruptsioonivaba Eesti

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Huvikaitselabori töö alguses oli organisatsioonis tööl poole kohaga huvikaitsespetsialist. Programmi keskel see inimene lahkus.

Vabaühenduse missioon

Organisatsiooni missiooniks on korruptsiooni vastu võitlemine ning läbipaistvuse suurendamine ühiskonnas

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitselabor” kokkuvõtlik aruanne

Probleem, millele huvikaitselabori raames keskenduti:

Eesti elanikud ei teavita korruptsioonist, kuna teavitajate kaitse on puudulik.

Huvikaitsese seatud eesmärk huvikaitsesplaanis:

Korruptsioonist teatamine on turvaline.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused: Õnnestus luua ettevõtjaid kaasav koalitsioon ning teemaga tegeletakse edasi.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

Justiitsministeerium

Õiguskaitseorganid

RK korruptsioonivastane erikomisjon

Eesti Siseaudiitorite Ühing

Ettevõtete liidud (Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, EVEA jt)

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): alguses plaaniti tegeleda korruptsioonist teavitamise küsimusega laiemalt, siis labori raames ja konsultantide abiga kitsendati teemat selliselt, et tegeletakse ettevõtetega – et ettevõtted soosiksid läbipaistvust ning ettevõtete töötajad julgeksid anda korruptsioonist teada. See on osutunud keeruliseks, kuna keeruline on olnud leida ettevõtjaid kõnetavat sõnumit.

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul): Jaanuaris 2018 vahetus KVE juht ja huvikaitsese eest vastutaja, kuna senine juht jäi lapsehoolduspuhkusele. Uue juhi leidmine osutus keerukaks ja võttis mitmeid kuid aega. Uus juht pole veel teemaga tegelema asunud. KVE fookus on enam suunatud nüüd kohalike omavalitsuste murekohtadele.

Huvikaitselabori kommentaar:

Organisatsioon vormistas tervikliku huvikaitsesplaani, kus olid sõnastatud nii probleem kui ka lõpp-ning vahe-eesmärgid, mida oleks tulenevalt tagasisidest veidi veel edasi arendada. Ühendus tegi labori raames koostööd, osaledes koolitustel jt üritustel. Teema on ühenduse-siseselt endiselt aktuaalne ning selles liinis tegutsetakse edasi. Kuivõrd antud teemaga tegelev inimene ühendusest lahkus ja enamik tegevusi olid just tema vastutada, siis tekkis labori raames tegevuste elluviimisel mõningane seisak.

MTÜ Eesti Lasterikaste Perede Liit

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Huvikaitsese töö eest vastutab üks juhatuse liige, tasu ta selle eest ei saa.

Vabaühenduse missioon:

Tõsta Eesti lasterikaste perede heaolu ja mainet läbi maakondlike liikmesorganisatsioonide koostöö ja huvikaitsese riiklikul ning kohalikul tasandil.

Probleem, millele huvikaitselabori raames keskenduti:

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Lasterikastes peredes kasvavatel lastel on piiratud ligipääs vaba aja sihipäraseks sisutamiseks huvitegevusega. Probleemi “juured” on seotud pere eelarve, logistika ning ebapiisava transpordiühendusega maakonna keskusesse.

Haridus- ja Teadusministeeriumi vahendusel on ELPL maksnud suurperede laste huvitegevuse toetust alates 2004 aastast. Viimased seitse aastat on eelarve maht olnud (51 129 eurot), mis tänaseks on ebapiisav tegelike vajaduste katmiseks.

Riigikogu Kultuurikomisjonis on ettevalmistamisel Noorsootöö seaduse, Eesti Vabariigi haridusseaduse ja huvikooli seaduse muutmise seadus. Planeeritavasse seadusesse ei ole arvestatud lasterikka pere erisust. Arvestades sihtgrupi sotsiaalmajanduslikku olukorda soovime, et seaduses märgitakse eelistataud grupina teiste kõrval ära ka lasterikkad pered.

Haridus- ja Teadusministeeriumi aasta- analüüsist selgub, et Eesti noorte osalemine noorsootöös 2015 aastal oli 49%, ehk nende noorte osakaal, kes võtsid osa huvitegevusest ja noortekeskuste tööst koolivälisel ajal.

Huvikaitsele seatud eesmärk huvikaitseplaanis:

1. 2018 aastaks on Haridus- ja Teadusministeeriumi vahendusel makstav suurperede laste huvitegevuse toetuse maht 100 000 eurot ning 2019 aastaks 288 000 eurot.
2. 2018 aastal toetab ELPL aastas 800 last 9 kuu vältel, mahus 20 eurot kuus, ning 2019 aastal vastavalt 1600 last.
3. Eelpool nimetatud seadusesse on sisse viidud muudatus ning lasterikkas peres kasvavad lapsed on soodustatud isikud.
4. Vähemalt 25% omavalitsusega on alustatud läbirääkimisi huvitegevuse pakkumiseks soodsamatel tingimustel lasterikastele peredele.
5. Kasvanud on suurperede laste osalus huvitegevuses, reaalset mõju mõõdame iga aasta ka oma organisatsioonis.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused:

- 1 ja 2 punkt seatud eesmärkidest ei ole leidnud lahendust.
3. Seadusesse viidi sisse vastav muudatus.
4. läbirääkimis on alustatud 1% ulatuses omavalitsustega
5. Selle osaga ei ole me tegelenud.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

Koostöö oli nelja suurema erakonna Riigikogu fraktsiooniga, Saaremaa Vald, Elva Vald, Viljandi Linnavalitsus ning läbirääkimised on veel pooleli 4 omavalitsusega

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul):

Fraktsioonide võtmeisikute motiveeritus.

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul):

Organisatsiooni igapäevaste, jooksvate küsimustega tegelemine, piiratud ressursid, konkreetse inimese puudumine huvikaitse valdkonnas

Huvikaitselabori kommentaar: Huvikaitset toetas see, et seatud olid konkreetsed eesmärgid ning et olemas olid ideed toetavad poliitikud. Keeruliseks näis huvikaitse muutvat eestvedajate nappus ja asjaolu, et huvikaitse ei olnud ühegi palgalise töötaja vedada. Samal ajal oli organisatsioonis käimas ka arengukava uuendamise protsess, mis võttis energiat ja ressursse.

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Eesti LGBT Ühing

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Huvikaitse eest vastutab huvikaitse spetsialist ja tegevjuht. Mõlemad saavad selle eest tasu. Huvikaitse spetsialist on tööl koormusega 10 tundi nädalas, tegevjuhi tööülesannete hulka kuulub ka huvikaitsetöö, seega koormust eraldi selleks ei ole ning töö tehakse vajaduspõhiselt.

Vabaühenduse missioon

Eesti LGBT Ühingu missioon on toetada LGBT+ kogukonda ja nende lähedasi, pakkudes tugiteenuseid ja teostades huvikaitset, ning parandada teavitustegevusega ühiskonna teadlikkust LGBT+ teemadest

Probleem, millele huvikaitse labori raames keskenduti:

Transsooliste inimeste põhiõiguste rikkumine

Huvikaitsele seatud eesmärk huvikaitse plaanis:

Transsooliste inimeste võimalused iseseisvalt toime tulla, kogukonnas elada ning ühiskonnaelus osaleda on tänu efektiivsele õiguskaitsele ja kvaliteetsele kõrvalabile/teenustele paranenud. Seeläbi on kaitstud ja tagatud transsooliste isikute põhiõigused. Korrastatud ja täiendatud seadusandlus, mis on vastauses nii Eesti siseriiklike kui rahvusvaheliste nõuetega.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused:

- Korduvalt on kohtunud Sotsiaal- ja Siseministeeriumiga, arutamaks transsooliste inimeste juriidiliste andmete muutmise ja meditsiinilise soo tunnustamist puudutavate seaduste muutmise vajadust
- Välja on töötatud sisend koostöös Sotsiaal- ja Siseministeeriumiga rahvatervise seaduse muutmise eelnõu jaoks, mis puudutab transsooliste inimeste juriidiliste andmete muutmist.
- Kogukonnale on korraldatud teemaüritusi juriidiliste andmete muutmise ja soo tunnustamise teemal. Regulaarselt on korraldatud vestlusringi kogunioona jaoks. Regulaarselt on tagatud juriidiline ja psühholoogiline abi kättesaadavus.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

Sotsiaalministeerium, Siseministeerium, Eesti Inimõiguste Keskus, Transgender Europe, ILGA Europe,

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul): Kõik osapooled, kellega koostööd on jõutud teha, va lõppetapis Sotsiaalministeerium.

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): Mainitud eelnõud said koostöös nimetatud ministeeriumidega valmis tehtud, ministrite tasandil olid esialgu nõusolekud olemas, kuid viimasel hetkel ei läinud eelnõu valitsuse kooskõlastusringile poliitilise kliima tõttu (SDE madal populaarsus)

Huvikaitse labori kommentaar: Valitud huvikaitseteema oli keeruline mitmel põhjusel – 1) sihtgrupi enda seest oli keeruline leida kõneisikuid, 2) teema oli nn stigmatiseeritud või põhjustas tugevaid arvamusi ja reaktsioone, 3) teema eestvedamine nõudis spetsiifilisi (sh juriidilisi) teadmisi ja head argumenteerimisoskust. Ühing liikus eesmärgi saavutamise suunas, kuid pörkus muuhulgas selle vastu, et sobivat huvikaitse spetsialisti oli keeruline leida. Poliitiline olukord mõjutas tugevalt võimalusi teemaga edasi liikumiseks. Huvikaitsetööd toetas selge plaan ja tegevuskava ning konkreetselt

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

kirjeldatud eesmärgid. Transsooliste teemal huvikaitsetöö korraldusega LGBT ühingus oli ka mõningaid takerdusi, sest eestvedajat huvikaitsetööl pikalt ei olnud, teisalt näib, et töö edenes ja võib-olla mahub see kenasti ja ka sobib tegevjuhi portfelli.

Eesti Loomakaitse Selts

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Hetkel ei ole tööl tegevjuhti, kes varasemalt huvikaitsetööd korraldas. Ülesanne on antud juhatuse liikmetele, kes aga tegutsevad vabatahtlikult.

Vabaühenduse missioon

Eesti Loomakaitse Selts on 2000. aasta kevadest tegutsev loomasõpru ühendav mittetulundusühing, mille missiooniks on abi vajavate loomade heaolu tagamine ja parandamine ning loomade väärkohtlemise ennetamine. Missiooni viiakse ellu loomade otsese abistamise, avalikkuse teavitamise ja inimeste koolitamise ning õigusloomes osalemise ja loomakaitsealase järelevalve teel.

Probleem, millele huvikaitselabori raames keskenduti: Lemmikloomade (kasside, koerte, küülikute) üleriigilise kiibistamise kohustuse, ühtsesse registrisse kandmise ja ühtse registri puudumise tõttu on hulkuvate loomade kannatused suuremad, probleemi tagajärgedega tegelemine kohalikele omavalitsustele, loomakaitseorganisatsioonidele ja varjupaikadele aeg ja raha ning probleemi põhjustega tegelemine piiratud. Erineva kvaliteediga kohalikul tasandil peetavad registrid on ebaefektiivsed (ei ole piisavalt efektiivsed), mis on osapoolte ja loomaomanikele segadust tekitavad.

Huvikaitsele seatud eesmärk huvikaitseplaanis: Ühtne lemmikloomaregister, millel on haldaja ning rahastaja. Kohustuslik lemmiklooma (koer, kass, küülik) kiibistamise nõue üle Eesti.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused: Probleemi arutati organisatsioonidega, kellele probleemi lahendamine huvi võiks pakkuda. Samuti kohtuti Tallinna Keskkonnaameti esindajaga, et saada ülevaade mida positiivset on kiibistamise ja ühe registri kasutamine kaasa toonud. Kohtumine toimus ka Maaeluministeriumiga, kes oli eesmägi suhtes positiivselt meelestatud.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti: Varjupaikade MTÜga arutasime probleemi olulisuse üle ja kuidas neid selle lahendamine aitaks. Samuti kas nad toetavad eesmärki. Kohtusime ka Tallinna Keskkonnaametiga, et saada ülevaade, mida on muutnud kiibistamise ja registreerimise kohustus. KOVide hulgas läbiviidud küsitluses selgus, et enamus omavalitsusi toetab kiibistamise ja registreerimise kohustust. Probleemi arutati ka Maaeluministeriumiga, kes nõustus probleemi olemasoluga ja lahendusega, kuid ei leia veel ressursse, et sellega tegeleda.

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul): Loomakaitse organisatsioonid, Tallinna Keskkonnaamet. Eesmärkide saavutamist toetab ka see, et mitmed Riigikogu liikmed on võtnud teema enda nn südameasjaks.

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): Maaeluministeerium, kes hetkel ei soovi teemaga tegeleda. Seltsil vahetus labori ajal juhatus ja suur osa töötajaskonnast, mis tõi kaasa omajagu segadust ning perioodi, kus teemal polnud selget eestvedajat.

Huvikaitaselabori kommentaar: Loomakaitse Selts valis Huvikaitaselabori ajaks just paraja suurusega eesmärgi, kuid eesmärgi saavutamine takerdus osalt organisatsioonisestest muutustest (juhatuse vahetumine) taha. Mitmed kuud ei olnud keegi teema eest vastutav, seni kuni uus juhatus tööd sai alustada. Eesmärkide saavutamist toetab see, et kasutada saab Tallinna linna (kus kiibistamine on juba kohustuslik) positiivse ja praktilise näitena teistele omavalitsustele ning argumendina ministeeriumiga läbirääkimistel. Samuti toetab eesmärgi saavutamist ka see, et kiibistamise kohustuslikuks muutmise tõusis olulise huvikaitsefookusena esile ka uue juhatuse tegevuskavas.

MTÜ Mondo

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Huvikaitse eest vastutab Mondo 3-liikmeline juhatus, kus huvikaitseteemad on jagatud temaatiliselt. Üks liige vastutab arengukoostöö ja õiglase kaubanduse teemade eest, teine maailmahariduse ja kolmas humanitaarabi eest. Lisaks on õiglase kaubanduse teemal projektijuht, kes aitab selle teema huvikaitsetööd läbi viia. Huvikaitsetöö eest on võimalik tasu maksta projektidest, kui nendes on see ettenähtud. Varasematel aastatel on meil olnud rohkem projekte, mis seda tööd on katnud. Hetkel vähem.

Vabaühenduse missioon

Mondo visiooniks on turvaline, hooliv ja jätkusuutlik maailm, kus kõigil on võimalus inimväärsele elule. Missioon: Mondo toetab ja jõustab haavatavas olukorras olevaid inimesi ja kogukondi luues neile jätkusuutlikke ja innovaatilisi lahendusi ning tõstab Eesti inimeste arusaamist maailma probleemidest pakkudes võimalusi olla kaasatud nende lahendamisse.

Probleem, millele huvikaitaselabori raames keskenduti:

Eesti välisabi ressursid on väikesed ning nende suunamine juhendub rohkem välispoliitilistest prioriteetidest kui vajadustest või globaalsetest arengueesmärkidest

Huvikaitsele seatud eesmärk huvikaitseplaanis:

Eesti poliitikutel ja ametnikel rohkem huvi tõsta arengukoostööks ja humanitaarabiks suunatud ressursse ning suunata neid vähimarenenud riikidesse; arengukoostöö ressursid suurenevad tänasest 0,15%st järjepidevalt 0,33%ni aastaks 2020; ressursse suunatakse rohkem vähim arenenud riikidesse ka Eesti MTÜde kaudu (7%st 50%ni aastaks 2020)

Vahe-eesmärgid (ehk eeldused lõppeesmärgi saavutamiseks):

1. Eesti poliitikutel teavad rohkem globaalsetest arengueesmärkidest
2. Eesti poliitikutel teavad rohkem Eesti arengukoostööst ja humanitaarabist
3. Eesti avalikkus teab rohkem globaalsetest arengueesmärkidest
4. Eesti avalikkus toetab ressurside suunamist arengukoostööks ja humanitaarabiks

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

5. Välisabisse uuel viisil panustamine annab Eestile rahvusvaheliselt positiivset tunnustust

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused: Viimased aastad oleme teinud tugevalt tööd meediaga. Selle koostöö tulemusena on arengukoostöö teemaliste saadete ja artiklite hulk Eesti meedias tõusnud, mis aitab kaasa poliitikute ja avalikkuse teadlikkuse tõusule. Protsess teadlikkusest solidaarsuseni on siiski veel pikk. Samas on kindlalt näha teadlikkuse tõus Mondo enda kohta - huvi Mondo tegevuste ja toodete kohta on selgelt tõusnud. Oleme teinud ka varasemast rohkem tööd poliitikute ja ametnikega - kaasanud neid seminaridele ja õppereisidele. Suuremajoonelised konverentsid ja üritused on tüstnud Mondo mainet nende sihtgruppide hulgas. Ametnike kaasamine on toonud häid tulemusi - koostöö nt välisministeeriumiga väga hea. Isiklikud otsesuhted teevad koostöö kergemaks. Samas meil ei õnnestunud saada tegevustoestust Mondole, mis oleks aitanud teavitust ja huvikaitsetööd tõhusamalt teha. Poliitikute kaasamisel pole veel olnud konkreetseid tulemusi. Õiglase kaubanduse teemal oleme loonud häid suhteid kaubanduskettide ning õiglase kaubanduse tooteid müüvate poodide ja kohvikutega.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

ERR - koostööprojekt, mis aitas tuua teemasid Eesti elanikkonnale lähemale

TMW - koostöökampaania kestlike arengueesmärgide teemal (kampaanias ka keskkonnaministerium, Euroopa komisjoni delegatsioon, Riigikantselei jne.)

VM - koostöö Afganistani ümarlaua/ Security and Development -konverentsi korraldamisel

AKÜ - koostöö erinevate huvikaitseteemade puhul - eriti, mis puudutavad tarbimist ja kestlike arengueesmäärke

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul): Euroopa komisjoni poolt rahastatud projektid, mis olid huvikaitsele suunatud (Media4Development, FairSuperBrands etc.) ja aitasid huvikaitsetööd rahastada. Koostöö uute partneritega väljaspool otsest arengukoostöö temaatikat.

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): Meil olid suured eesmärgid, mille saavutamine ei juhtu ühe aasta raames. Pikkaajaline protsess, mida meil kahjuks pole ressursi üleväl hoida ilma, et selleks oleks eraldi ressursi.

Huvikaitaselabori kommentaar: Sarnaselt teiste ühendustega, on ka Mondos tegutsemisperioodi jooksul huvikaitse eest vastutavad inimesed muutunud, mis on aeglustanud eesmärkide suunas liikumist.

Mondo liitus Huvikaitaselaboriga veidi hiljem ja seega oli laboril vähem võimalusi teda oma töös toetada. MTÜ Mondo sai kaasatud laborisse Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliidu asemel. Hoolitama sellest koostas Mondo huvikaitseks tegevuskava ning viis selle järgi tegevusi ka ellu. Huvikaitset toetas ekspertsus teemas ning tugev organisatsioonistruktuur. Peamiseks takistuseks näis olevat põhimõtteline vastuseis või teadmatus poliitikute poolt selles osas, mis peaks olema arenguabi esmane eesmärk (välispoliitilised eesmärgid vs humanitaarabi vähim arenenud riikidele).

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitselabor” kokkuvõtlik aruanne

Eesti Muinsuskaitse Selts

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

EMSi juhhib üsna rohkearvuline juhatuse – 12 liiget. Juhatuse koosolekud toimuvad regulaarselt kord kuus. Kuna oleme üle Eesti tegutsev organisatsioon, siis juhatuse suur arv on osalt tingitud sellest, et soovime sinna inimesi Eesti eri paigust. Praktikas juhhib seltsi tööd 1 palgeline inimene, töötab ½ koha palgaga, kuid siiski täiskohaga (osa palgast võimalik teenida erinevate projektide juhtimisega, kui peaks õnnestuma mõni projekt saada). Palgeline töötaja tegeleb organisatsiooni igapäevatööga, kirjavahetusega, kodulehega, suhtleb liikmetega, edastab uudiseid, kogub tagasisidet, valmistab ette projektitaotlusi, juhhib projekte, tegeleb aruandlusega, ... Juhatuse liikmed tegelevad erinevate valdkondadega ja vastutavad nende eest: näiteks sõjahauad ja kalmistud, kitsrööpmeline raudtee, vapindus ja heraldika, jmt.

Kord aastas toimub Suurkogu. See on EMS üldkogu, kes otsustab juhtorganite koosseisu, kinnitab aastaaruanded ja muud olulised põhikirjalised küsimused.

Vabaühenduse missioon

Hoida ajaloolist mälu, tutvustada ja hoolitseda kultuuripärandi eest, levitada muinsuskaitsest mõtteviisi, väärtustada ajaloolist elukeskkonda, kaasata nii nooremaid kui vanemaid inimesi ajaloo- ja kultuuripärandi hoidmisesse.

Probleem, millele huvikaitselabori raames keskenduti: Taastada ajalooline Patarei kompleks ning võtta see avalikku kasutusse.

Huvikaitselisele seatud eesmärk huvikaitses plaanis: Jätta Patarei riigi ja linna ühisomandisse ning kaasata kodanikeühendusi Patarei arendamisse. Selgitada ohte, mis kaasnevad Patarei mahamüümisel erainvestorile.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused: Patarei kui oluline kultuurimälestis tõusis EMS tegevuse tõttu avalikkuse tähelepanu alla. Otsustajad (ministrid, riigikogu) pidid hoolikamalt kaaluma oma otsuseid, mõned dokumendid (nagu näiteks detailplaneering) võeti tagasi ja tehti ringi, võeti mõningal määral arvesse tehtud ettepanekuid, korrigeeriti vigu. Kahjuks vahetus kahe aasta jooksul vastutav minister neljal korral (riigihalduse minister), iga kord alustasime selgitustööga otsast peale.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

Europa Nostra – rahvusvaheline muinsuskaitseorganisatsioon, kes juhatuse tasemel mitmel korral Eestis käis ja kohtus nii kultuuriministri, riigihalduse ministrite, Tallinna linnavalitsuse juhtide, kodanikeühendustega.

Euroopa Investeerimispanka Instituut

SA Kalaranna Patarei

Rahandusministeerium: riigihalduse ministrid

RKAS

Kultuuriministeerium

Muinsuskaitseamet

Tallinna Linnaplaneerimise Amet (sh. muinsuskaitseosakond)

Riigikogu kultuurikomisjon

Eesti Sõjamuuseum

Eesti Mälu Instituut

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitselabor” kokkuvõtlik aruanne

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul): Rahvusvahelist survet avaldasid Europa Nostra ja Euroopa Investeeringispanga Instituut, kes ei kritiseerinud valitsuse otsuseid, vaid analüüsisid võimalikke arenguid ning oma pikaajalistele kogemustele tuginedes juhtisid tähelepanu riskidele, mis kaasneksid Patarei müümisega erainvestorile. Välisekspertidega kohtumiseks leidsid ministrid ja RKAS alati võimalusi, nende arvamust kuulati, kuid paraku ei arvestatud. Patarei on otsustatud enampakkumisel maha müüa, kuid siiski saavutasime selle, et enne uute hoonete rajamist Patarei kõrvale on ostja kohustatud 5 aasta jooksul renoveerima vana ajaloolise hoone ning osa Patareist peab jääma avalikku kasutusse.

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): Ministeeriumite soovimatus näha Patarei arendamise pikaajalist tulu ning soov keeruline objekt oma kaelast ära saada. Tunda oli suhtumist, et kodanikuühendused justkui ei ole asjadega päris kursis ja ei paku professionaalseid lahendusi. Kodanikuühenduse liikmed on justkui rumalamad kui ametnikud. Praeguseks on EMS pakutud lahendusi siiski osaliselt omaks võetud ja esinetakse stiilis „me oleme seda algusest peale nii plaaninud“. Sellist suhtumist oleme tuginedes varasematele kogemustele oodanud, meie jaoks on oluline see, et Patarei saaks korda, kuid oluline oleks saavutada ka see, et vabaühenduse eesmärged ja tegevust ei naeruvääristataks ega peetaks kodanikke ebakompetentseteks (et hiljem nende tehtud töö ja saavutused oma arvele kirjutada).

Takistuseks oli kindlasti riigihalduse ministrite korduv ametist tagasi astumine ja uute asjaga mitte kursis olevate ministrite asemele tulek.

Huvikaitselabori kommentaarid: Lisaks muudele tegevustele, kasutas Muinsuskaitse Selts ka võimalust koguda oma algatusele toetust ja allkirju läbi Rahvaalgatusveebi, tuues nii teemat laiemale avalikkuseni. Kuna valdkonnas on mitmeid eestvedajaid (nagu ka paljude teiste ühiskondlike teemade ja huvikaitseseptsesside puhul), oli seltsi üheks rolliks ka koostöö loomine erinevate osapoolte vahel. Plaani elluviimist toetas kindlasti eestvedajate entusiasm. Muinsuskaitse Seltsil on olnud keeruline koostada plaan ja sõnastada strateegia, kuid eesmärgi saavutamise nimel on tegutsetud pidevalt.

MTÜ Eesti Omastehooldus

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis?

Huvikaitsetöö eest vastutavad kaks juhatuse liiget ühiselt ja eraldi. Huvikaitsetöö eest tasu konkreetselt ette nähtud ei ole. Erinevate projektitegevuste elluviimisel, mis võivad muuhulgas sisaldada ka huvikaitsetööd, võib huvikaitsetöö kaudselt tasustatud saada. Huvikaitse moodustab vähemalt kaks kolmandikku organisatsiooni tegevustest.

Vabaühenduse missioon

MTÜ Eesti Omastehooldus on olemas, et kodus pereliikmeid ja lähedasi hooldavate inimeste olukord paraneks ning omastehooldajate ja nende pereliikmete, piirkondlike tugi- ja kogemusrühmade ja kõikide hooldajatööd väärtustavate inimeste toetamiseks ja arendamiseks.

Probleem, millele huvikaitselabori raames keskenduti: Omastehooldajate ülemäärane hoolduskoormus. See on tulem, mis on tekkinud seadusest tuleneva hoolduskohustuse täitmisest ilma adekvaatse sotsiaalkaitse toetuste- ja teenuste süsteemita.

Huvikaitsese seatud eesmärk huvikaitses plaanis

Omastehooldaja hoolduskoormus on vähenenud – Omastehooldaja hoolduskoormuse vähendamises on loodud seaduste tasemel kirjeldatud mõistete süsteem koos toetavate teenustega.

Vabäühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused?

Omastehooldaja mõiste on kirjeldatud vabariigi valitsuse tasandi poliitikasuuniste dokumendis (Hoolduskoormuse vähendamise rakkerühma lõppraport) koos vajalike sammudega, et suurendada sotsiaalkaitset, mida pakutakse nii riigi kui kohaliku omavalitsuse tasandil. Teadlikkus omastehooldusest on tõusnud, avaldatud on uut tõendus põhiseaduse statistikat, mis toetab sotsiaalkaitsepoliitika kujundamist. Omastehooldaja (pereliige/lähedane, kellele langeb hoolduskohustus ja –koormus) on nii sotsiaal- kui ka erihoolekandeteenuste korraldamisel ja kujundamisel oluliseks sihtrühmaks. Riigikogus on menetluses seaduseelnõu, mis sätestab töölepingu seaduses hooldajapuhkuse. Kokkuvõtvalt on omastehooldaja hoolduskoormus vähenemas, kuid mitte veel tasemele vähem kui 20 tundi nädalas.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti

- Omastehooldajad/ muud pereliikmed – omastehoolduse manifesti välja töötamine, sõnumite valideerimine
- Sotsiaalministeerium (erineva taseme ametnikud/töörühmad koos eri valdkondade spetsialistidega) – teadlikkuse tõstmine omastehoolduse probleemvaldkondadest, huvikaitsetöö sihtrühma esindamisel
- Eesti Linnade Liit ja Maaomavalitsuste Liit – aktiivsete kohalike omavalitsuste esindusorganid, kes kaasati manifesti välja töötamisse, võimalus valimisplatvormidesse kaasata omaste hooldajatele olulisi tegevusi, manifesti sõnumite võimendamise
- Kohalikud omavalitsused/maavalitsused – teabevahetus seoses omastehooldaja nõustamiskabinetiga.

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul): Soodne poliitikakujunduse keskkond – eri tasandi töörühmad, mis otseselt või kaudselt käsitlesid omastehoolduse teematikat. Kohalike omavalitsuste valimiste näol oli üleriigiliselt võimalik olla KOV-ide huviorbiidis.

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): Euroopa Nõukogu eesistumine II poolaastal vähendas võimalusi koostööks Sotsiaalministeeriumiga. Haldusreform ja selle kulminatsioon kohalike omavalitsuse valimiste näol, muutis kohalikud omavalitsuse spetsialistid, kes võiksid toetada valdkonna arenguid, ebakindlaks ja uute ideede osas tõrjuvateks.

Huvikaitaselabori kommentaar: Pinnas plaani teostamiseks oli soodne ja seatud tulemuste suunas liiguti, kuigi keeruline on eristada, millised tulemused saavutati just MTÜ tegevuse viljana. Laboris osaleti väga aktiivselt, kuid kohati näis, et kõik tegevused on vaid ühe inimese vastutada ja meeskonda ei ole piisavalt eestvedaja oli ülekoormatud. KOV valimised mõjutasid mõningal määral huvikaitsetegevusi, kuna tekitasid nn otsustusvaakumi. Ühendusel oli kohati keeruline leida ja hoida fookust – huvikaitse kõrval tegeleti ka teenuse osutamisega (nõustamiskabinet).

Väga soodsale pinnasele ehitatud huvikaitseplaani, millel on ka reaalsed tulemused. Iseküsimus on, millised nendest tulemustest saab MTÜ oma töö arvele kirjutada ja millised mitte (kuigi see ei ole lõpuks ka oluline, sest tähtsam probleemiga tegelemine ning selle lahendamine).

MTÜ Pärnu Naiste Tugikeskus

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Ühenduses oli teemaga seotud peamiselt üks inimene – Urve Vesik, kes oli otseselt seotud labori tegevustes osalemisega. Teda toetas Tugikeskuse juht Margo Orupõld.

Vabäühenduse missioon

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitselabor” kokkuvõtlik aruanne

Olla laiapõhjalist ja parimat teenust pakkuv naiste tugikeskus.

Probleem, millele huvikaitselabori raames keskenduti:

Eesti ühiskonnas on juurdunud vanad tavad ja iganenud hoiakud. Inimesed elavad patriarhaalsete tõekspidamiste järgi. Inimõiguste deklaratsioonist tulenevad igapäevased õigused ei väljendu meie tänapäeva hoiakutes. Lähisuhtevägivalla (LSV) teema on tõusnud igapäeva poliitika- ja tavaellu, kus tulevadki ilmsiks ühiskonna väärastunud hoiakud lähisuhtevägivalla ohvri suhtes. Sellised aegunud hoiakud on takistuseks inimeste ja institutsioonide vahelistes suhetes. LSV tagajärjed koormavad riigi kulusid.

Huvikaitselabori eesmärk huvikaitselaanis:

Läbi koolituste, teavituste ja sihipärase huvikaitselase tegevuse on kogukonnas muutunud hoiakud lähisuhtevägivalla teema suhtes ning Pärnu Naiste Tugikeskus on tõusnud arvamusiidriks lähisuhtevägivalla teemal.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitselabori tulemused:

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

Kohalikud omavalitsused, Ministeeriumid, Riigikogu. Siseministeeriumiga teeme koostööd uude lahenduse katsetamises probleemiga tegelemisel. Ohvriabi, politsei, kodanikeühendused, vabaühendused, Varjupaikade Liit, tugikeskused.

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul):

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul):

Huvikaitselabori kommentaar:

Ühendus osales aktiivselt labori tegevustes – koolitustel jm üritustel, konsultatsioonidel jne. Töö tulemusel vormistati huvikaitselaan, kus sõnastati probleem ja eesmärgid, mida soovitakse saavutada. Peamiseks arutelukohaks ühendusega kujunes, kuidas sõnastada laanis ja tegutseda strateegilisemalt, kui seda on konkreetse teenuse pakkumine (ja selle arendamine), s.t kuidas kitsama teenuse osutajast muutuda avalike otsustusprotsesside ja väärtuste mõjutajaks.

Pärnu Naiste Tugikeskus tegeleb naistevastase vägivallaga ning nende eesmärgiks oli muuta ühiskonna hoiakuid lähisuhtevägivalla osas. Mentorid ja koolitajad püüdsid suunata labori raames huvikaitselabori eesmärgi kitsendamata, kuid nad on valinud laiemale teavitusele keskendumise. Nii on olnud ka keeruline hinnata huvikaitselabori elluviimise tulemuslikkust, teisalt on Tugikeskus aasta jooksul mitmed olulised naistevastase vägivallaga seotud teemad meediasse toonud ning teeb tööd õhinaga.

Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustik MTÜ

Huvikaitselabori korraldus organisatsioonis

On huvikaitselaboris osalemise ajal muutunud.

- Programmi alguses oli huvikaitselabori jaotatud kahe palgalise inimese vahel, neist ühe huvikaitselabori koormus keskmiselt 40% ja teise koormus keskmiselt 10%.

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

- Kevadeks 2018 on huvikaitsetöö ressursside hulk vähenenud, üks inimene lahkunud ja teise huvikaitsetöö koormus on keskmiselt 20%.

Vabaühenduse missioon

Sotsiaalsete ettevõtete arvu, suutlikkuse ja mõju suurendamine Eestis ning sotsiaalse ettevõtluse väärtustamine tegevusvaldkonnana meie ühiskonnas

Probleem, millele huvikaitaselabori raames keskenduti:

Programmis osalemise alguses ja esimesel poolel: avalikke teenuseid osutavate vabaühenduste huvikaitse laiemalt.

Tänu Liisa Pasti mentorlusele jõudsime programmi viimaseks kolmandikuks fookuseni: eri formaatides toetatud ja kaitstud töö teenust osutavate vabaühenduste huvikaitse.

Huvikaitsele seatud eesmärk huvikaitseplaanis:

Huvikaitseplaani sai kirja liiga palju liiga lai eesmärgi, seega siia neid enam kopeerima ei hakka. Programmi lõpuks joonistus välja detailsem eesmärk: Eestis on rakendatud kaitstud tingimustes töötamise teenuse mudelid, mis on eeskujuks ka teistele avalike teenuste valdkondadele.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused:

Eesmärgid saavutasime osaliselt, näiteks oleme tänaseks kaasatud Töötukassa poolt kaitstud tingimustes töötamise uute mudelite välja töötamise, sh olime Töötukassa poolt kaasatud vastavateemalise osapoolte kaasamispäeva kaaskorraldajaks. Lisaks oleme pildis rahvusvaheliselt: juuni alguses tulevad Eestisse Belgia kaitstud töö keskuste esindajad, see õppereis on heaks viisiks ka Eesti osapoolte kaasamiseks.

Sotsiaalsete ettevõtete, sh kaitstud töö mudelite rahastuse teemal korraldasime koos Soome ja Läti partneritega aprillis 2018 ekspertide seminari, millel osalesid ka järgmist struktuurivahendite perioodi planeerivad Sotsiaalministeeriumi ametnikud.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

- Eesti Töötukassa
- Sotsiaalse Innovatsiooni Labor
- Finnish Association of Social Enterprises
- Social Entrepreneurship Association of Latvia

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul): Järjepidevus osapooltega suhtluses

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): Napp inim- ja rahaline ressurss võrreldes kompetentside ja töömahuga, mida huvikaitse eesmärkide saavutamiseks on tarvis panustada

Huvikaitaselabori kommentaarid: SEV-l läks aega, et valida huvikaitseks just paraja suurusega väljakutse ning leida fookus. Väikese meeskonna ja nappide ressurssidega tulemuste saavutamiseks on fookuse valimine kriitilise tähtsusega, kuid võttis nii SEV-l kui teistel ühendustel omajagu aega. Samuti näis, et ühendus takistus kohati liigse analüüsimise faasi, kus kardeti edasi liikuda, kui kõik nüansid pole lõpuni selged, kuid huvikaitseteemad on sageli väga kompleksed. Huvikaitsega tegelemist toetas kindlasti meeskonna ekspertsus ning head kontaktid valdkonnas.

SEV vahetas labori jooksul huvikaitsetegevuste fookuses olevat teemat ja keskendus hiljem valitud kaitstud töö keskustega seotud huvikaitsele. Ka SEVi meeskonnas toimusid muutused. SEV on

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

huvikaitse plaaniga püüdnud olla võimalikult paindlik ning hoidnud seda nn elava dokumendina. Eriti kasulikuks on SEV labori raames hinnanud kommunikatsioonialast nõu. Kaitstud töö keskuste rakendamise kogemuse pinnalt on võimalik teha edaspidigi ettepanekuid avalike teenuste paremaks korraldamiseks. Oluliseks tulemuseks labori jooksul võib lugeda intervjuude pinnalt põhjaliku analüüsi koostamist teenuste toimimise kohta. Analüüsi tutvustati ka Sotsiaalministeeriumi juhtkonnale. Lisaks on SEV otsinud seoseid erinevate rahastus- ja tugiprogrammide vahel, mis võiks avalikku teenust edaspidi parandada.

MTÜ Siiliokas

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Siilioakas oli labori tegevustega seotud peamiselt Liis Truubon.

Vabaühenduse missioon

Mittetulundusühing Siiliokas tegevuse eesmärgiks on puhast, terviklikku ja turvalist elukeskkonda väärtustava elanikkonna kujundamine⁵.

Probleem, millele huvikaitaselabori raames keskenduti: kõigi suuremate maanteede ääres kergliiklusteede puudumine.

Huvikaitsele seatud eesmärk huvikaitseplaanis: kõigi asfalteeritud maanteede ääres on kergliiklusteed, mis on ka omavahel ühenduses.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused:

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul):

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul):

Huvikaitaselabori kommentaar:

MTÜ Siiliokas osales programmi alguses aktiivselt kohtumistel, kuigi neil oli raskusi ühe teema valimisega huvikaitseplaani. Ühendusega oli koostöö veidi keeruline – neil jäi programmi jooksul vormistamata mitu kodutööd ja ka huvikaitseplaani, kuna mitmel juhul muutus teema ja probleem, millega taheti labori raames tegeleda. MTÜ on noor ja vaid ühe inimese vastutada.

Raske oli ühendusega meili või muul moel kontakti saada. Samas osales ühenduse esindaja enamikel koolitustel ja ühel arutelul esitleti ka oma nägemust probleemist, mida tahetakse huvikaitse abil lahendada ning sekkumistest/eesmärkidest. Kuna neid siiski plaani vms kujul paberile ei vormistatud, siis oli neile ka keeruline ka tagasisidet anda ja hoolimata korduvatest üleskutsetest ei olnud võimalik koostööd sellest tulenevalt muuta sisulisemaks.

⁵ Ühenduse Facebook'i leht

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitselabor” kokkuvõtlik aruanne

MTÜ Tallinna Puuetega Inimeste Koda

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Huvikaitse eest vastutab peamiselt tegevjuht, kes on täiskohaga tööl ja see on üks osa tema töökohustustest.

Vabaühenduse missioon

Tallinna Puuetega Inimeste Koda missiooniks on puuetega inimeste ja oma liikmesorganisatsioonide huvide kaitsmine ja esindamine, koostöö edendamine avaliku, mittetulundus- ja erasektori vahel puuetega inimeste võrdsete võimaluste loomisel Tallinnas.

Probleem, millele huvikaitselabori raames keskenduti: Probleemiks on ühistranspordiga ligipääsetavus Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskusesse (Endla 59). Kesklinna poolt tulles asub bussipeatus Tegevuskeskusest puuetega inimeste jaoks liiga kaugel.

Huvikaitselise seatud eesmärk huvikaitseplaanis: Meie tegevuse tulemusena on lisatud Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskuse juurde täiendav bussipeatus kesklinna suunalt koos ülekäigurajaga, mis on muutnud Tegevuskeskuse puuetega inimestele ligipääsetavamaks.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused: Tallinna Transpordiamet ja Tallinna Kommunaalamet on kirjalikult vastanud, et nõustuvad täiendava bussipeatuse vajalikkusega ning arvestavad sellega. Aastatel 2018 – 2021 on planeeritud Endla tänava kõnealus kohas taastusremont. Oleme jätkuvalt ametitega kontaktis ja oleme valmis bussipeatusse vajalikkust tutvustama ning selgitama. Oleme teavitanud ameteid ka valmisolekust vajadusel bussipeatuse ja selle ligipääsetavalt ehitamise osas nõustama. Meie liikmesühingute seas on inimesi, kes tegelevad igapäevaselt erinevate ligipääsetavust puudutavate küsimuste ja projektidega.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti:

- Tugi ja nõustamine Huvikaitselabori programmi juhendajate poolt;
- Tallinna Transpordiamet ja Tallinna Kommunaalamet – bussipeatuse vajalikkuse tutvustamine ja läbirääkimised selle võimalikkusest ning asukohast;
- Tallinna Puuetega Inimeste Koda liikmesühingud – probleemi olemuse tutvustamine ja lahenduse leidmise vajalikkuse põhjendamine;
- Kristiine Linnaosa Valitsus – teavitasime samuti meie huvikaitseplaani eesmärgist ning palusime toetada selle bussipeatuse rajamist;
- Eesti Puuetega Inimeste Koda – riiklik puuetega inimeste organisatsioonide katus, kes samuti toetas meid probleemile lahenduse leidmisel.

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul):

- Väga konkreetne ja selge probleem, mille lahendamist soovime. Oleme seda erinevate kohtumiste ja ettekannete ajal seletanud (valdkonna spetsialistidele kui ka isegi kooliõpilastele) ning inimesed saavad aru, miks lähemal asuv bussipeatus on oluline. Inimestel on tekkinud probleemiga seos ja see muudab selle paremini arusaadavaks;
- Võimalus küsida nõu Huvikaitselabori programmi koolitajatelt, et kuidas mõne sammu või tegevusega edasi minna;

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul):

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

- Pisike meeskond, kes huvikaitseplaaniga tegeles, sisuliselt kogu koormus plaani elluviimisel tegevjuhi peal;
- Paratamatult esineb meie töös palju reaktiivset lähenemist, kus peame reageerima mõnele hetkel aktuaalseks saanud probleemile või küsimusele. See omakorda võib raskendada mõne pikemaajase proaktiivse (nagu bussipeatuse küsimus) tegevusega tegelemist.

Huvikaitaselabori kommentaar: Tegevjuht osales aktiivselt Huvikaitaselabori töös ja kasutas ära selle pakutavaid võimalusi. Kui enamuse ühenduste puhul oli probleemiks see, et eesmärk valiti liialt suur ja ambitsioonikas ning takerduti selle jaotamisel hoomatavateks osadeks, siis TPIK puhul oli olukord mõnevõrra vastupidine ning oleks tahtnud näha probleemi (puuetega inimeste liikumisvõimalused) laiemat käsitlemist ja huvikaitset, liiati kuna Tallinna linnavalitsus lubas bussipeatuseküsimusega tegeleda ning seal ei olnud põhimõttelist vastasseisu. Ühendusel oli samal ajal käimas mitu erinevat huvikaitsetegevust, mis mõjutas tegevustega edasi liikumise tempot. Ühendus tõi huvikaitseprotsessis välja, et keeruliseks osutus meeskonna sees koormuste ja tööülesannete jaotamine ning seda tuli jooksvalt muuta. Laiema tegevusena korraldas TPIK KOV valimiste eel debati, kus tõstatas ja ligipääsetavuse teema – see oli heaks näiteks, kuidas vabaühendus saab ära kasutada hetkel käimasolevaid protsesse (nt valimisi).

Eesti Vabaharidusliit (EVHL)

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Huvikaitse eest vastutajat ei ole määratud. Küsimustega tegeleb büroo ja toimub ülesannete jagamine vastavalt olukorrale.

Vabaühenduse missioon

Eesti Vabaharidusliidu missioon on vabahariduse teadvustamine ühiskonnas ja liikmete toetamine kodanikuühiskonna arendamiseks vajaliku õpikeskkonna loomisel.

Probleem, millele huvikaitaselabori raames keskenduti: Oma ühenduse liikmetele (70 liiget üle Eesti) huvikaitse küsimuste selgitamine ja arutelud kogukondlikul tasandil võrgustikke loomisest ja elukestva õppe olulisust selgitamise võimalutest.

Huvikaitsele seatud eesmärk huvikaitseplaanis: Vabaharidus ei ole kogukondlikul ja regionaalsel tasandil tunnustatud elukestva õppe olulise osana täiskasvanute võtmepädevuste arendamiseks.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused: Liigume eesmärgi poole, vaheeesmärkidest osa on saavutatud.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti: Koostööd tehti oma liidu liikmetega, kohalike omavalitsustega, Eesti Külaliikumine Kodukant, Täiskasvanute Assotsiatsiooniga ANDRAS, Haridusfoorumiga.

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul):

Huvikaitaselaboriga samal perioodil alustas EVHL oma liikmetega ESF ja Eesti riigi rahastusega kolme projekti, mille eesmärk on elukestva õppe raames täiskasvanute võtmepädevuste parandamine. Projektitöö käigus teevad EVHL'i liikmed koostööd teiste organisatsioonidega kohtadel, luuakse kohalikke võrgustikke, see omakorda on ka huvikaitse üks vaheeesmärke.

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

EVHL osales samal ajal ka rahvusvahelises projektis IMPLOED, mis oma sisult on rahvusvahelise huvikaitse küsimustega seotud. Selles osalemine on näidanud, et oleme oma tegevusega õigel teel, ka teiste riikide vabaharidusega tegelejad teevad samu asju.

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul):

Haldusreformi käigus toimunud muutused ja juhtide vahetused ning edasilükatud kohtumised.

Huvikaitaselabori kommentaar: Kuigi projektirahastus võib olla tegevuste saavutamisel toeks, kaasneb sellega ka oht kalduda soovitud eesmärgist kõrvale ning joonduda rahastaja ootuste järgi. Samuti mõjutavad suured projektid väikese organisatsiooni puhul väga palju fookust. Vabaharidusliit võttis olulise tegevusena ette vabahariduse olulisuse selgitamise ning kohtus mitmete kohalike omavalitsuste esindajatega, kuid tööd raskendas samal ajal käimas olev haldusreform. Toimivate võrgustike loomine nõuab ka palju aega ning järjepidevust. Tegevusi toetas meeskonna pühendumus ning soov küsimusele strateegiliselt läheneda.

Eest Vegan Selts

Huvikaitsetöö korraldus organisatsioonis

Huvikaitaselaboris osales arendusjuht, kes oli tööl tänu KÜSKI toetusele kuni arenguhüppe kestuse. Täna ei tegele huvikaitsega ühtegi määratud isikut, võimaluste järgi tegeleb viieliikmeline juhatus, mis tegutseb tasustamata ja vabatahtlikkuse alusel.

Vabaühenduse missioon

Edendades veganlust, muudame loomade, tervise ja keskkonna suhtes vastutustundlike valikute tegemise lihtsamaks kõigile Eesti inimestele.

Probleem, millele huvikaitaselabori raames keskenduti: Eesti inimeste ja professionaalide (tervishoiutöötajad, haridustöötajad) teadlikkus täistaimse toitumise ehk veganluse kohta on madal, riiklikud toitumissoovitused ning seadusandlus ei toeta täistaimset toitumist, raskendades veganitel mitte-veganitega võrdsetel alustel toitumis- ja tarbimisvalikute tegemist

Huvikaitsele seatud eesmärk huvikaitseplaanis: Eesti inimeste ja professionaalide teadlikkus vegantoitumise mõjude kohta on paranenud ning seadusandlus ei diskrimineeri veganeid.

Millisel määral eesmärk saavutati (ühenduse enda hinnang) ehk et millised olid huvikaitsetöö tulemused: Meie huvikaitseplaanis seatud eesmärgid olid mõeldud nii 5 aasta perspektiivis ja labori jooksul keskendusime esimesele tükile sellest. Sellega oli väga suur edasimineku ja ka reaalsed tulemused, mille saavutamisele aitas Huvikaitaselaboris osalemine oluliselt kaasa. Seda peamiselt seetõttu, et meie organisatsioonis puudusid kogemused süsteemsest huvikaitsetööst – laboris osalemine pani astuma konkreetseid samme ja toetas mentorlusega. Hetkel ütleksin, et oleme tõestanud enda ja sihtrühma jaoks, et meil on huvikaitseks sisuliselt võimekust.

Osapooled, kellega ja kuidas eesmärgi saavutamisel koostööd tehti: Sotsiaalministeerium, Tervise Arengu Instituut, Terviseamet, perearstid ja meditsiiniringkond Eestis ja rahvusvaheliselt, meie sihtrühm (lapsevanemad)

Eesmärkide saavutamist toetas (ühenduse hinnangul): vajalik inim- ja finantsressurs, tugi Huvikaitaselabori poolt.

Vabaühenduste arenguprogramm “Huvikaitaselabor” kokkuvõtlik aruanne

Eesmärkide saavutamist takistas (ühenduse hinnangul): probleemi süsteemsed juured, mis ulatuvad meie hetkevõimalustest hoomamatult sügavamale. Hetkel edasi on takistuseks rahalise ressursi puudumine, et palgata huvikaitsejuhti, kelleks sobiksid ilmselt väga loetud inimesed.

Huvikaitaselabori kommentaar: Eesti Vegan Seltsi arenguprogrammi raames ja eesmärkide suunas liikumine on olnud osalejatest kõige tempokam. Huvikaitsetööd toetas kindlasti eestvedajate kirglikkus teema suhtes ning samuti hoomatava eesmärgi valimine ja sõnastamine. Seatud eesmärkidele liiguti huvikaitsetööga mitu sammu lähemale ning tundus, et Vegan Seltsi hakati partnerite poolt käsitlema rohkem võrdse partnerina. Samuti hoidis Selts ühiskonnas üleval veganluse teemalist diskussiooni, muutes teemat aktuaalsemaks ja luues soodsamat pinnast muudeks huvikaitsetegevusteks. Huvikaitseteema muutis teiste teemadega keerulisemaks asjaolu, et veganlus on osalt veel Eesti ühiskonnas stigmatiseeritud teema ning tekitab paljudes inimestes tugevaid reaktsioone – seetõttu oli ka labori raames olulisel kohal just kommunikatsiooniga tegelemine.

Aruande allkirjastas

Kai Klandorf
Vabaühenduste Liit, Juhataja